

NEMZETI VÍZITURISZTIKAI STRATÉGIA

2024

I. TARTALOM

Bevezetés.....	2
Vezetői összefoglaló.....	3
Helyzetfeltárás.....	10
Helyzetértékelés	18
Jövőkép és célrendszer	20
Intézkedések	24
Akcióterületek	48
A célrendszer illeszkedése más dokumentumokhoz	50
megvalósításában részt vevő szervezetek.....	52
megvalósulás nyomán követése	55
Ábrajegyzék	60
Rövidítésjegyzék	60
1. Melléklet.....	61

BEVEZETÉS

A Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégiához (a továbbiakban: NATS) készült kutatásban a harmadik legnépszerűbb túratípus a vízturizmus, a gyalogos természetjárást és a kerékpáros turizmust követően. Egyre többen választják a hazai tavakat, folyókat aktív kikapcsolódás céljából. A nemzetközi trendek alapján a jövőben is folytatódik a víztúrázók számának és a kapcsolódó szolgáltatások iránti igény növekedése. A vízturizmus erős belföldi bázissal rendelkezik, a magyar folyók, tavak adottságaiból fakadóan pedig nemzetközi szinten is versenyképes.

A Vízturisztikai Stratégia (továbbiakban: Stratégia) célja, hogy a hazai vízturizmusban rejlő lehetőségeket fenntartható módon fejlessze. Ehhez hálózatos, folyószakaszokra és útvonalakra kiterjedő infrastruktúra és szolgáltatás fejlesztésekre, komplex turisztikai termékek kialakítására van szükség. A Stratégia akcióterületekben gondolkodik, az intézkedések a vonzerő, az infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztés, a szabályozás, a marketing, a kommunikáció, a szemléletformálás és az oktatás területét is érintik. A Stratégia időtávja 2035-ig terjed, így magában foglalja a 2021-2027-es európai uniós (továbbiakban: EU-s) tervezési ciklust, és a következő ciklus forrástervezését is segíti.

A Stratégia megalapozása érdekében helyszíni bejárásokon alapuló helyzetfeltáró tanulmány készült. A Magyar Kajak-Kenu Szövetséggel (továbbiakban: MKKSZ), a Magyar Vitorlás Szövetséggel (továbbiakban: MVSZ), a Magyar Evezős Szövetséggel (továbbiakban: MESZ) és a Magyar Víztúra Szövetség (továbbiakban: MAVITUSZ) szakértőivel folyamatos egyeztetések zajlottak, és felhasználásra kerültek a NATS keretében készült kutatás eredményei is. A NATS tervdokumentumot véleményezte az állami tulajdonú vízterületek halgazdálkodási jogával rendelkező Magyar Országos Horgász Szövetség (a továbbiakban: MOHOSZ) és az Országos Vízügyi Főigazgatóság (a továbbiakban: OVFI) is. A Stratégia így a hazai vízturizmus fejlesztésében érintett szereplők konszenzusán alapul.

A Stratégia előkészítésére vonatkozó felhatalmazást az aktív Magyarországot felelős kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól szóló 1228/2020. (V. 15.) Korm. határozat, valamint az AÖFK-t létrehozó és feladatait rögzítő 1144/2019. (III. 18.) Korm. határozat jelentette.

Fontos tisztázni, hogy a Stratégia szempontjából mit tekintünk vízturizmusnak, mivel foglalkozik a dokumentum.

<p>A Stratégia értelmezésében a vízturizmus az evezőlappal vagy szélérővel hajtott eszközökkel történő víztúrázást, helyváltoztatást jelenti. Evezőlappal hajtott túratípusok alatt a kajak, a kenu, az evezős hajó¹, a SUP és a sárkányhajó értendő, míg a szélérővel hajtott eszközök a vezetői engedély nélkül használható vitorlás csónakokat², a surf és a kitesurf³ eszközöket jelentik. A túrázás során a túrázó fizikai mozgást végez, ezért a part mentén rövidebb-hosszabb pihenőket tart. A túrázás során infrastruktúrát és szolgáltatásokat vesz igénybe. A Stratégia nem foglalkozik a motoros vagy strandszerekkel, vagy eszköz nélkül végzett tevékenységekkel.</p>
--

¹ SUP rower hajó, Explorer rower hajó, Coastal rower tengeri evezős hajó

² A víziközlakedésről szóló 2000. évi XLII törvény szerint csónaknak minősül a hajónak, kompnak, vagy vízi sporteszköznek nem minősülő, továbbá szélérővel vagy gépi berendezéssel hajtott vízijármű, amelynek hossza a 7 métert, névleges vitorlafelülete a 10 m²-t nem éri el, vagy motorteljesítménye legfeljebb 14,7 kW.

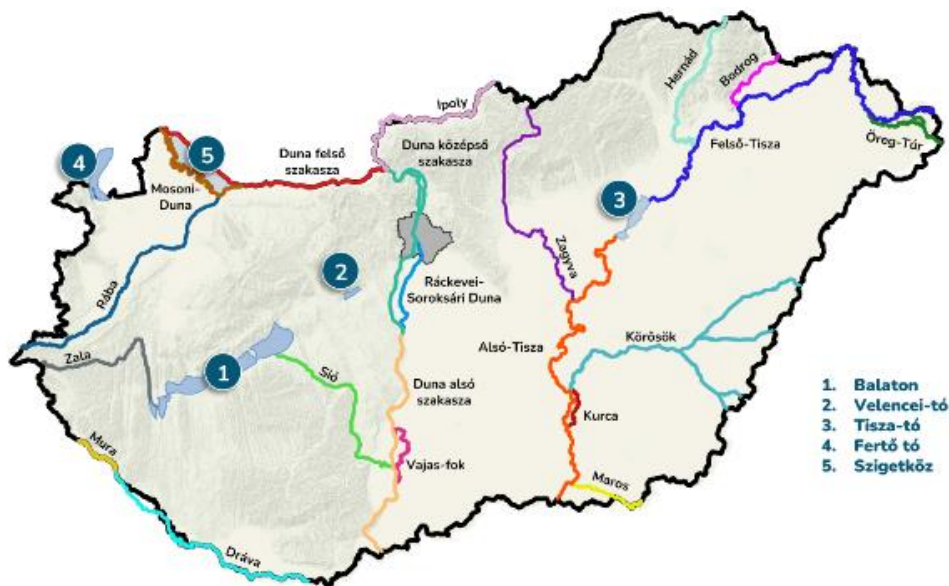
³ Vízisport eszköz, amelynél a szörfdeszkát a rajta álló személyhez rögzített ernyő (egyfajta sárkány) hajtja

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Stratégia a hazai vízitourizmus jelenlegi helyzetét és problémáit figyelembe véve egységes elvek mentén fogalmaz meg fejlesztési irányokat, célokat és intézkedéseket, igazodva a NATS alapelveihez és célkitűzéseikhez.

A helyzetfeltárás főbb megállapításai

Magyarországon összességében több mint 3000 km vízitúrázásra alkalmas, természetes állapotban lévő folyószakasz áll a vízitúrázók rendelkezésére. Állóvizeinkkel kiegészülve nemzetközi szinten egyedi kínálatot biztosít az ország. A vízitourizmusban rejlő lehetőségek fenntartható módon való fejlesztése gazdaságilag és társadalmilag is kifizetődő a területfejlesztő hatása miatt.

1. Ábra Vízitúrázás szempontjából fontos folyóink

Az elmúlt néhány évben jelentős hazai és európai uniós források irányultak a vízitourizmus fejlesztésére. A pályázatok korábban nem támogatták a több túratípust kiszolgáló megállóhelyek, átszállási pontok fejlesztését. A fejlesztéseknek köszönhetően egyre több helyen lehet a gátkoronán kerékpározni, ezért előrelátóan kell a vízi megállókat kialakítani, hogy más túratípusoknak is alkalmas legyen. Sok a pontszerűen fejlesztett vízitúra megállóhely, amelyek előtt, illetve után nincs megfelelő távolságban újabb pihenő. **Szemléletváltásra van szükség: pontszerű fejlesztések helyett útvonalfejlesztésekre van szükség.** Olyan útvonal vagy terület alapú, több túratípust kiszolgáló fejlesztések kellenek, melyek hálózatos formában a túrázóknak több napos lehetőséget biztosítanak, és ennek köszönhetően fenntarthatóbbak is.

Kiemelten fontos az érintettek közötti kommunikáció a vízparti, illetve a vízen kialakított infrastruktúra tervezése és kivitelezése közben. Így a fejlesztés nem okozhat konfliktust a turizmus különböző szereplői között és nem csak az aktív turisták, de más érdekeltek igényeire (pl. horgászok) is választ lehet adni egy fejlesztéssel. Vízitourisztikai fejlesztéseknek viszont elsősorban a vízi túrázás igényeire kell választ adni. Szükség van a sólyázásra alkalmas helyszínekre és kikötőkre, ezek megközelíthetőségét és a parkolás lehetőségét is meg kell teremteni.

A turisták jelenleg változó minőségű eszközökkel és szolgáltatásokkal találkoznak a bérlepontokon. A minőségfejlesztés elindult, de további lépésekre van szükség. A minőségbiztosításra vonatkozó védjegyet a turisták és a szolgáltatók sem ismerik eléggé, a kommunikációja és a menedzsmentje nem megfelelő. **Szolgáltatásbővítésre és azok jó kommunikációjára van szükség. Fejleszteni kell a minősítési rendszert, hogy a szolgáltatók és a turisták érdekeit jobban szolgálja.**

A vízturizmusnak nincs egységes arculata, márkája, amely minden megállónál, minden információs táblán fogadná a turistákat. Az MKKSZ a saját projektjei esetében a már korábban kialakított arculati elemeket használja, de a többi fejlesztés esetén ez még nem általános. Elavultak a nyomtatott térképek, az online adatbázisok pedig elsősorban a gyakorlott túrázók számára kezelhetők jól. A MAVITUSZ által kidolgozás alatt van a technikai alapokat, edukációs anyagokat és a vízi közlekedés alapjait bemutató, kezdőknek szóló honlap. Az MKKSZ szintén készített edukációs videókat és oktatást is folytat. A vízitúra rendezvények azonban csak kevés embert érnek el, és jelenleg elsősorban teljesítmény, sport orientáltak, ami a kezdő túrázókat nem tudja megszólítani. **Szükség van Bejárható Magyarország arculat elfogadására és minden szereplő általi használatára, erősebb online és offline kommunikációra, valamint a vízi túrázáshoz kapcsolódó rendezvények népszerűsítésére. A kezdők irányába szélesíteni kell a célcsoportot, hangsúlyozva a vízi túrázás szépségét, biztonságát, egyszerűségét.**

Óriási előrelépés, hogy a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosítása 2021. június 29-én hatályba lépett. Ezzel állami feladatkörbe került az állami tulajdonban lévő vizek és vízellátási üzemeltetése során a vízitúrázás és a kerékpáros turisztikai igénybevétel alapfeltételeinek biztosítása⁴. A vízügyi igazgatóságok feladatai között is megjelentek tehát a vízi és kerékpáros turizmussal kapcsolatos feladatok. A szabályozásban azonban továbbra is vannak gátlótényezők, melyek életszerűtlenek és akadályozzák az ágazat fejlődését. **Fontos a vízügy számára az újonnan jelentkező feladatai ellátásához szükséges források biztosítása, a vízi közlekedés és a túrázás szabályozásának életszerűvé tétele.**

A szolgáltatók térségi szintű⁵ együttműködése hiányos, a szállásadókkal, vendéglátóhelyekkel történő együttműködés, a keresztpromóciók elmaradtak. A turisztikai hálózatba nem csak a megállóhelyek, de az attrakciók, a helyi termelők bekapcsolása is fontos feladat. A szakmai konferenciáknak és a térségi workshopoknak köszönhetően az utóbbi években ebben történt némi előrehaladás, a szervezetek, szolgáltatók együttműködése szempontjából fontos lépés a MAVITUSZ 2022-es létrehozása. **Meg kell teremteni a több napos, komplex csomagajánlatok kialakításához szükséges feltételeket. Erősíteni kell az együttműködések térségi és országos szinten egyaránt az aktív turizmus szereplői között.**

A túrázók és a túravezetők képzése terén is előrelépésre van szükség. **A teljes szektornak szüksége van egységes minőségi túravezetőképzésre. Az újonnan belépők, az alkalmanként elsősorban bérbe vett eszközökkel túrázók számára is kötelezővé kell tenni egy rövid tájékoztató jellegű felkészítést, a vízi közlekedés alapjairól, a veszélyes helyzetek elkerüléséről, így elkerülhetőek a konfliktusok más vízhasználókkal.**

---

⁴ Közjóléti feladatellátás körében.

⁵ A térségi szint a Stratégia értelmezésében a Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégiában megállapított aktív turisztikai szempontból fontos térségeket jelenti.

Jövőkép

2035-re a vízitúrázás népszerűsége nő, a túrázáshoz biztonságos túraútvonalak állnak rendelkezésre, színvonalas megállópontok hálózatával. A különböző célcsoportok különböző igényeire szabottan elérhetőek a különböző komfortfokozatú és hosszúságú túrák, így minden célcsoport megtalálja a számára legmegfelelőbb terméket az ország vizein. A vízitúrázásra vonatkozó szabályok egyszerűek, életszerűek, átláthatóak, egységes közérthető tájékoztatás jellemzi a túratípust. Egységes túravezetőképzés segíti a túrák szakszerű lebonyolítását. A hazai vízitourizmus fejlesztése úgy valósul meg, hogy a vonzerejét jelentő természeti értékeket megóvjuk a turizmus káros hatásaitól.

Átfogó cél

A vízitúrázás legyen széles társadalmi rétegek számára elérhető, színvonalas szolgáltatásokat nyújtó, élménydús és ismeretterjesztő szabadidős tevékenység.

2035-re az évente vízitúrázók aránya a felnőtt lakosság körében a 2021-es 8%-ról emelkedjen 15%-ra.

Stratégiai célok

Magas minőségű biztonságos infrastruktúra

Biztonságos, kijelölt túraútvonalak színvonalas megállópontokkal, átjárható műtárgyakkal és a könnyű tájékozódást segítő infrastruktúra elemekkel minden akcióterületen.

Komplex szolgáltatások és attrakciók

Minőségi szolgáltatások, szálláshelyek és egyedi élményt nyújtó attrakciók teszik színvonalassá a túrázást. A szolgáltatók hálózatosan együttműködnek, keresztpromóciókat alkalmaznak, komplex szolgáltatásokat tartalmazó csomagajánlatokat dolgoznak ki és értékesítenek.

Széleskörű elérés

A túrázók könnyen jutnak információhoz a vízitourisztikai szabadidős lehetőségekről, részletesen és megbízhatóan tervezhetik meg túrájukat. Az iskolai oktatás során a gyermekek számára, célzott rendezvényekkel pedig az idősebb korosztályok számára nyílik lehetőség a vízitúrázással való megismerkedésre és élményszerzésre.

Kedvező szabályozási és szervezeti környezet

Az életszerű szabályok a vízitúrázók biztonságát szolgálják. Felkészült túravezetők és a vízibiztonságért felelős szakemberek vigyáznak a vízitúrázókra, akik a megfelelő kommunikációnak köszönhetően jól tájékozottak a szabályokat illetően. Mindezért a vízitúrázás veszélyességének sztereotípiája megszűnik.

Horizontális célok

Kapcsolhatóság

Élvezzenek előnyt a több túratípust is kiszolgáló hálózatos fejlesztések, melynek kereteit a támogatási, finanszírozási és szabályozási környezetnek kell biztosítania. A pontszerű vízitúra-megállóhely fejlesztése helyett a jövőben vízitúra-útvonalak fejlesztését kell támogatni. Össze kell kapcsolni az egyes folyószakaszokon a különböző szolgáltatókat, attrakciókat, és fel kell számolni a vízitúrázást gátló akadályokat. Mindez együtt gazdaságilag, környezetileg és társadalmilag is fenntarthatóbbá teszi a beruházásokat.

Társadalmi, gazdasági és környezeti fenntarthatóság

Olyan fejlesztéseket szabad támogatni, melyek hosszú távú társadalmi előnyökkel járnak, nem veszélyeztetik a természeti környezet jó állapotának megőrzését és nem okoznak jelentős környezetterhelést, valamint a pénzügyi fenntartás is biztosítható. A fejlesztések a helyi lakosság érdekeivel és céljaival összhangban történjenek, segítve ezzel a helyi élhetőséget és a gazdaságot is. Az alulhasznosított, vízparti, állami vagy önkormányzati tulajdonú épületek felújításával, energetikai korszerűsítésével, új funkciókkal való megtöltésével megelőzhető az új épületek építése. A csomag- és eszközszállítás a lehető legkevesebb károsanyag-kibocsájtás elve mentén kell, hogy történjen. A vízitúrák kezdő- és végpontjait úgy kell kijelölni, hogy azok közösségi közlekedéssel könnyen elérhetőek legyenek.

A természeti környezetbe ágyazott vízitourizmus alkalmas a természeti és ökológiai értékek megtapasztalása által, az azokkal kapcsolatos ismeretek szélesebb körű átadására, a természet értékeire, azok megőrzésére való figyelem felhívására, a látogatók érzékenyítésre, egyben az ökotudatos viselkedés élményekre alapozott elsajátítására. Mindezzel a környezeti fenntarthatósághoz is jelentősen képes hozzájárulni.

Partnerség

Az üzemeltetőket és érdekelteket már a fejlesztések tervezésébe is be kell vonni. Ahogy pl. Ausztriában, Szlovéniában, úgy Magyarországon is vonzó üzleti lehetőséggé kell válnia az aktív turizmusnak, ezen belül a vízitúrázásnak, ehhez pedig arra van szükség, hogy az üzemeltetők (befektetők) részt vehessenek a tervezésben. Így garantálható az, hogy a létrejövő új infrastruktúraelem vagy szolgáltatás valóban ellátja majd azt a funkciót, amit a tervezéskor álmodtak meg neki.

Helyi igényekhez, adottságokhoz illeszkedés

Az aktív turizmus egyik nagy előnye, hogy képes a vidéki periférikus térségekben munkahelyet teremteni és erősíteni a helyi gazdaságot, ezáltal pozitívan hat a vidék megtartóképességére. Ebbe a rendszerbe a helyi szereplők is képesek bekapcsolódni, amennyiben a fejlesztések a turisták mellett a helyiek igényeire is reagálnak. A vízparti, vízhez közeli településeken az iskolai vízitúrázás erősítésével a helyi lakossági igényeket is támogatni lehet.

A horgászturizmus az elmaradott térségekben szintén komoly gazdasági potenciált jelenthet, ami igaz mind a versenyekre, mind a szabadidős céllal érkező horgászok esetén, így a fejlesztéseket az ő igényeikhez is illeszteni kell.

Esélyegyenlőség

A vízitourizmus olyan túratípus, amely megfelelő szolgáltatások esetén bárki számára biztonságosan elérhető. Az egészségügyi vagy gazdasági okokból hátrányos helyzetű turisták, gyerekek számára is meg kell teremteni a feltételeket. A part menti infrastruktúra és az eszközpark fejlesztése során gondolni kell az akadálymentes megközelíthetőségre és a speciális eszközök beszerzésére.

Folyamatos monitoring

A fejlesztések során már a tervezés szakaszában figyelembe kell venni a Stratégia megvalósulásának nyomon követését, az adott fejlesztés hatását vizsgáló mérőeszközök elhelyezését, fenntartását. A rendelkezésre álló eszközöket és módszertanokat maximálisan ki kell használni az adatok kinyerésére.

A Stratégia eszköztárája és finanszírozása

A célok eléréséhez elengedhetetlen a kiszámítható, hosszú távú finanszírozás. A projektek finanszírozását elsősorban európai uniós forrásokból tervezzük. A 2021-2027 közötti időszakban elsősorban TOP Plusz keretből válik lehetővé, de más operatív programokból is (pl. árvízvédelmi fejlesztések) valósulhatnak meg térségi fejlesztések. A Stratégia a vízturizmus területét 2035-ig látja el vízióval, ezáltal magába foglalja a 2028-2034-es európai uniós költségvetési ciklust is, tehát a következő ciklus forrástervezésekor a megvalósításhoz szükséges források is betervezhetőek. A nem hazai finanszírozású egyéb források, mint az Interreg program, a Vidékfejlesztési Program (a továbbiakban: VP) vagy a Visegrad Fund is érintheti az ágazatot. Ezen kívül az önkormányzatok, civil és szakmai szervezetek, valamint a piaci szereplők is hozzájárulhatnak a célok eléréséhez. Az állami támogatást igénylő intézkedések megvalósítása előtt a megvalósítónak minden esetben fel kell vennie a kapcsolatot a Támogatásokat Vizsgáló Irodával.

A turisták számának növelése a környezeti terhelést is növeli, ami a jogkövető magatartás betartásáért felelős vízügyi, természetvédelmi, környezetvédelmi és egyéb érintett állami szervek feladatterheire is hatással lesz, ezt csak költségvetési forrásból lehet pótolni.

Intézkedés csoportok	Intézkedés megnevezése	Becsült költség (millió Ft)
Magas minőségű biztonságos infrastruktúra	Túraútvonalak fejlesztése	3 200
	Biztonságos, víztúrázáshoz és az átjárhatóságához szükséges infrastruktúra fejlesztése	2 460
	Kishajós vitorlástúrázás infrastrukturális feltételeinek javítása	300
	Új vízfelületek bevonása	2 000
Az intézkedéscsoport becsült költsége		7960
Komplex szolgáltatások és attrakciók	Meglévő attrakciók becsatornázása a vízturizmusba, új attrakciók létrehozása	2 000
	Működő megállópontok és szolgáltatók egységes hálózatba szervezése	700
	Vízturisztikai szolgáltatások fejlesztése, összekapcsolása más túratípusokkal	760
	Vízitúra-specifikus szálláshely és vendéglátás fejlesztés	1 500
	Szolgáltatók képzése, szemléletformálása	240
Az intézkedéscsoport becsült költsége		5200
Széleskörű elérés	Offline információ, kommunikáció és szemléletformálás	525
	Online marketing, információ és kommunikáció	1 340
	Vízijártasság az iskolai oktatásban – Matula Program	1 000
	Vízi Vándortábor program kibővítése	6 000
	Népszerűsítő események, rendezvények	545
Az intézkedéscsoport becsült költsége		9410
Kedvező szabályozási és szervezeti környezet	A vízi- és vitorlástúrázást érintő szabályozási környezet felülvizsgálata, alakítása	-
	Térbeli és időbeli zónásítás, látogatómenedzsment	100
	Vízirendészeti és vízimentési feltételek megteremtése	3 300
	Túravezetők szakmai felkészítése	180
	Vízijártassági és/vagy biztonságtechnikai képzés a túrázók számára	250
	Szakmai egyeztetések, workshopok, konferenciák	100
Az intézkedéscsoport becsült költsége		3930
Az összes intézkedés becsült összköltsége		26 500

A megvalósításban résztvevő szervezetek

A Stratégia megvalósításáért felelős szervezetek az **Aktív Magyarországért Felelős Államtitkár által irányított szervezeti egységek** és az **AÖFK**. A kiemelt turisztikai térségekhez kapcsolódó vízturisztikai fejlesztések kommunikációjában a **Magyar Turisztikai Ügynökségre** (a továbbiakban: MTÜ) is számít az ágazat. A két állami szerv koordinálja az érintettek munkáját, összekapcsolja a

párhuzamosan működő szabályozó és végrehajtó testületeket, holisztikus szemlélettel egyeztetve a tevékenységeket és a fejlesztési irányokat.

Az **MTÜ** a Stratégia megvalósítását elsősorban a vízturizmus kommunikációs kampányokba illesztésével, illetve a kiemelt turisztikai térségekben a szolgáltatók (hotelek és túraszervezők) keresztpromócióinak ösztönzésével segítheti. A vízparti szálláshelyek fejlesztésében szintén együttműködő partnerei lehetnek a Stratégia megvalósításának.

Az **MKKSZ**, az **MVSZ** az **MSSZ** és a **MESZ** a **MAVITUSZ** a Stratégia megvalósítása során megjelenhet, mint beruházó üzemeltető és mint szolgáltató egyaránt. A szervezetnél rendelkezésre álló háttértudás segíti a fejlesztések életszerű kivitelezését, a jó példák elterjedését. Részt vesznek a kommunikációban is mint saját felületeket üzemeltető partner. Ennek elmélyítésére együttműködési megállapodások megkötése is szükséges.

A különböző **szolgáltatók** (megállóhely-üzemeltetők, bérlőpontok, túravezetők stb.), főként mint üzemeltetők jelenhetnek meg. Az üzemeltetést azért célszerű ezeknek a szervezeteknek végezni, mert az infrastruktúra és eszközállomány állapotfenntartásához közvetlen anyagi érdekük fűződik.

A fejlesztések tervezése, kivitelezése és a rendszer működtetése során az érintett **hatóságok** (többek között a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi és vízügyi hatóság) és **szervezetek** bevonása is fontos a környezeti fenntarthatóság biztosítása és a jó környezeti, természeti állapot megőrzése, fenntartása érdekében.

Az **OVF** és a területi vízügyi igazgatóságok közjóléti feladatai között szerepelnek a víztúrázás során érintett műtárgyakon történő áthaladás és a víztúrázás feltételeinek – költségvetési lehetőségekhez mérten történő – javítása.

A **nemzeti park igazgatóságok** szintén fontos szereplők. A közösségi jelentőségű (ún. Natura2000) védett természeti területekre belépő víztúrázók száma már most is szabályozott. Ezt látogatónövekedéstől függően ki kell terjeszteni más értékes területek látogatómenedzsmentjére. A fejlesztések során szakmai segítséget nyújtanak, közreműködnek az engedélyezési eljárásokban, szerepet vállalnak a vízi élővilág bemutatásában. A nemzeti park igazgatóságnak emellett több szerepe is lehet például a tiltott és korlátozottan látogatható területek kijelölése, területek terhelhetőségének megállapítása, az engedélyeztetések során véleményező, mint természetvédelmi kezelő, de lehet túráztató, illetve kizárólagos túráztató is.

Az **önkormányzatok** beruházóként, üzemeltetőként is megjelenhetnek a víztúra-útvonalak mentén, illetve a beruházások gyakran önkormányzati tulajdonú területeken valósulnak meg.

A **horgászegyesületek, szervezetek**, illetve a **vízi személyszállítást végző szereplők** szintén hozzájárulhatnak a Stratégia megvalósulásához, amennyiben a csónakkikötőkben, vagy a horgászathoz szükséges jármű vízrehelyezési pontjain a különböző eszközökkel víztúrázók, illetve vitorlázók igényeit is figyelembe véve hajtják végre fejlesztéseiket. Mindezt edukációval, információs táblákkal összekötve a két vízhasználó csoport közötti konfliktusok elkerülése érdekében.

Monitoring

A vízturizmus mérése összetett feladat, mivel a turistákat nem egyszerű kvantitatív adatokkal nyomon követni. Ezért a monitoring elsősorban kvalitatív adatokra és fix mérőműszerekre támaszkodhat, valamint a szolgáltatók visszajelzéseire és tapasztalataira, melyben a MAVITUSZ és tagszervezetei nagy segítséget jelenthetnek. Az egyes természetvédelmi területeken folyó vízturizmus nyomon követésére a nemzeti park igazgatóságok által kiállított engedélyek is alkalmasak lehetnek, melyből lehet következtetni a víztúrázók számára. A Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központ (a továbbiakban: NTAK) által szolgáltatott adatok jó alapot biztosítanak a vízparti szálláshelyek kihasználtságának mérésére. Az itt éjszakázó turisták egy része közvetlenül vagy közvetett módon igénybe vehet vízturisztikai szolgáltatásokat, így óvatos becslésre alkalmasak az NTAK adatok is.

Az egyik legfontosabb indikátor a vízitúrázók aránya a felnőtt lakosságból. Ezt két évente megismételt, a teljes aktív turizmusra kiterjedő reprezentatív kérdőíves kutatással mérhetjük. Az egyes stratégiai célok megvalósulását célonként más-más indikátorokkal igyekeztünk ellátni a megfelelő mérés érdekében. A stratégiai célokhoz kijelölt indikátorokat a következő táblázat foglalja össze:

Stratégiai cél	Indikátor	Mértékegység	Forrás
Magas minőségű biztonságos infrastruktúra	Rendelkezésre álló megállóhelyek száma	db	Helyszíni bejárás/adatbekérés az üzemeltetőtől
	Megállók közötti átlagos távolság az egyes frekvenciált folyószakaszokon	km	Helyszíni mérés
	Új, biztonságosan evezhető folyószakaszok hossza	km	Helyszíni mérés
Komplex szolgáltatások és attrakciók	Lebonyolított túrák átlagos hossza	nap és km	Kvalitatív reprezentatív kutatás
	Túratípusváltásra alkalmas megállópontok száma	db	Adatbekérés a szolgáltatóktól, helyszíni bejárás
	Eszközbérlőhelyek száma	db	Önkormányzati és szolgáltatói adatbekérés
	Felhasználói elégedettség	%	Kvalitatív reprezentatív kutatás
Széleskörű elérés	Felhasználói elégedettség	%	Kvalitatív reprezentatív kutatás
	Elért emberek száma	fő	Kommunikációs kampányadatok, nézettségi adatok
	Kommunikációs kampányok száma	db	Kommunikációs tevékenységet végző szervezetektől adatbekérés
	Újjonnan belépő vízitúrázók száma	fő	Kvalitatív reprezentatív kutatás
Kedvező szabályozási és szervezeti környezet	Vízitourizmussal összefüggő balesetek, szabálysértések száma	db	Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH), illetve Rendőrség
	Turisták pozitív visszajelzéseinek aránya	%	Kvalitatív reprezentatív kutatás

HELYZETFELTÁRÁS

2020-ban az AÖFK és a vízitúrázásban jártas egyéb szervezetek szakemberei felmérték a hazai vízitourizmus feltételeinek rendelkezésre állását, és összegyűjtötték az érdekeltek véleményét, javaslatait. **2021-ben ez alapján elkészült egy általános helyzetfeltáró tanulmány. A stratégiában ennek a részletes anyagnak az összegző megállapításai szerepelnek.**

1. Adottságok, vonzerők

1.1. Lapátos túratípusok (kajak, kenu, evezős hajó, SUP, sárkányhajó)

Magyarország kiemelkedő vízitourisztikai potenciállal rendelkezik. A jól túrázható vízfolyások nagy része szelíd, partmenti attrakciókban gazdag. A tavakkal kiegészülve kiváló lehetőségeket nyújtanak a túrázásra. Az egyes térségek, folyószakaszok különböző kínálattal, jelleggel jelennek meg. A hagyományos helyszínek mellett (Tisza, Szigetköz, Dunakanyar) számos eddig felfedezetlen, vagy kevésbé népszerű különleges folyószakasz és vízfelület fejleszthető magas minőségűre.

Kelet-Magyarországon a Felső-Tisza hagyományos vízitúrahelyszín, az **Öreg-Túr és a Túr** pedig egyelőre eldugott, de szintén jól túrázható folyók. A **Hernád** vadabb folyású, míg a **Zagyva** nyugodtabb, így változatos túralehetőségeket kínálnak. A **Tisza-tó, a Bodrog és az egyedülálló Bodrozug** különleges ökotourisztikai élményt adó vízitúrahelyszínek. A **Vajas-fok**, a gemenci vadon labirintusa és a **Körösök völgye** pedig természetközeli szelíd vizeket foglalnak magukba, melyek az újonnan belépők számára tökéletes terepet biztosítanak a túratípussal való ismerkedéshez.

Nyugat-Magyarországon a Duna számos kiaknázatlan lehetőséget rejt még. A **Mosoni-Duna és a Szigetköz** népszerű vízitúrahelyszínek vonzó ökológiai értékekkel. A **Dunakanyar, a Ráckevei-Soroksári-Duna és a Szentendrei-Duna** a fővárosiak számára ideális túracélpontok. A **Balaton és a Velencei-tó** a belföldi nyaralás központjai, ahol a szezonban kiegészítő tevékenységként, azon kívül szezonhosszabbító önálló tevékenységként jelenik meg a vízitúrázás. A hazai viszonylatban **vadvízű Mura**, a nyugodtabb **Rába** és a nehezebben járható **Dráva** haladó vízitúrázók számára ajánlott. Az **Ipoly** Budapesthez közel, mégis a határmentén eldugottan kanyarog, így jó célpontja a fővárosiaknak az elvonulásra, kikapcsolódásra.

1.2. Vitorlás túratípus

A hazai vitorlázás központja adottságainak köszönhetően a Balaton. A jelenlegi kikötői infrastruktúra inkább a nagyhajós vitorlázás igényeit elégíti ki, a kishajós, vitorláscsónakok számára releváns fejlesztésekre szükség van. **Kiemelt helyszín még a Fertő tó és a Velencei-tó is.** A **Tisza-tó** az uszadék és a **kevesbé kiszámítható meder** (feltöltés után a vízben elpusztuló fák maradványai) miatt **veszélyesebb**, de a nagyobb medencék itt is **alkalmasak hajózásra megfelelő körülményekkel.** Kisebb tavak közül a **Nyéki-tavak, Orfú, a tatai Öreg-tó vagy a Deseda méretéhez hasonló tavak jöhetnek szóba**, amelyeken oktatási célú és szabadidős tevékenységként jelenik meg a kishajós vitorlázás. **Méretükből fakadóan a túrázás nem opció.**

2. Az elmúlt időszak fejlesztései, eredményei

Az európai uniós forrásokat tekintve a **2014-2020-as támogatási időszakban három operatív program (GINOP, VEKOP, TOP)** és a határon átnyúló kezdeményezéseket, fejlesztéseket támogató **INTERREG forrásaiból számos vízitourisztikai fejlesztés valósult meg.** Más operatív programokhoz kapcsolódó fejlesztések (pl. mederkotrás, árvízvédelem) is létrejöttek. A **GINOP és VEKOP fejlesztések célterületei a Felső-Tisza, az Alsó-Tisza és a Körösök, a Balaton, a Felső- és Alsó-Duna (GINOP), valamint a Közép-Duna (VEKOP) voltak.** Ezekből a forrásokból elsősorban hosszabb hálózati elemek jöttek létre, míg a **lokálisabb, kisebb területekre koncentrált (önkormányzati szintű) fejlesztések a TOP-os forrásokból valósultak meg.** A vitorlázás feltételei szintén fejlődtek, elsősorban a Balatonon.

Hazai forrásból az azóta államtitkársággá előlépett aktív Magyarország kormánybiztosi iroda támogatásával **több vízitúrabázis és megállópont fejlesztése is megvalósult.** Kikötőbővítés és a műtárgyakon való áttemelést megkönnyítő, biztonságnövelő beruházás is történt együttműködve a vízügyi igazgatóságokkal. Egyedi attrakcióként megépült **három, kizárólag vízi úton megközelíthető kilátótorony a Tisza-tavon.** Hiánypótló **eszközök kerültek beszerzésre** a szolgáltatási színvonal növelése érdekében. Több, korábban **kevésbé ismert folyószakaszon kiépültek a vízitúrázás felételei.** Mosdók, öltözők, illetve sátorozóhelyek kerültek kialakításra országsszerte. A biztonság növelése érdekében speciális mentő- és keresődrónok beszerzése is megvalósult. A szintén **támogatásból megvalósuló Vízi Vándortáborokon 2017-2022 között több, mint 22 ezer gyerek vett részt.** A létszám folyamatosan emelkedett, **2022-ben már 9 útvonalon, 163 turnusban, több, mint 4000 táborazó evezett.** A MOHOSZ a sikeres vándortáborok mintájára létrehozott horgásztáborai és egyéb ifjúsági programjai keretében jelenleg is **évente 7-8000 gyermeket ösztönöz arra, hogy töltsen szabadidejét vízparton és ismerkedjen a vízbarátsággal.**

3. Víziturisztikai infrastruktúra és szolgáltatások aktuális helyzete

Az elmúlt időszakban jelentős előrelépés történt a megfelelő vízre szálló helyek, sólyapályák, stégek, úszóművek tekintetében. A **vízitúrázás során átlagosan 20 km-t eveznek,** közben többször kikötnek és kiszállnak a túrázók, ezért **megfelelő sűrűségben kell kiépíteni a több túratípust (pl. kerékpárosokat is) kiszolgáló, vízparti megállóhelyeket, pontonokat, stégeket.** Érdemes ezeket a helyszíneket valamilyen attrakció, látnivaló mellett létrehozni, vagy a fejlesztéssel egyben attrakciót is lehet teremteni például egy kis költségvetésű land art elemmel. **Szemléletváltásra van szükség: nem pontokat, hanem komplex turisztikai termékeként kommunikálható és eladható, útvonalakból, megállóhelyekből és attrakciókból álló hálózatokat kell fejleszteni. Az érintett helyszíneket és a fejlesztés tartalmát fontos a fejlesztés tervezésének nagyon korai szakaszában egyeztetni a nemzeti park igazgatósággal.**

A **vízitúrázás felszerelésigénye jelentősebb** más túratípusokénál. Saját kajakja, kenuja csak a legelszántabb túrázóknak van, **a túrázók általában bérlik a felszerelést.** A túrázók számának növeléséhez, a célpiac növeléséhez **a bérlőhelyek és bérelhető felszerelések számát, minőségét és mennyiségét is javítani kell.** A hagyományos nomád, sátoros túrázók mellett már a komfortot kereső túrázók is megjelentek. A glamping sátrak, komfortos faházak segítenek bevonni ezt a célcsoportot. Ezek viszonylag kis befektetéssel, a meglévő kempingekben is létrehozhatóak, viszont az ilyen szálláshelyek jellemzően az árvízvédelmi töltés mögött helyezkednek el, tehát a hajót ki kell emelni és el kell vinni, ami nehézséget okozhat a túrázóknak távolságtól függően. A komfortosabb szálláshelyek (hotellek, panziók) egyelőre nem fedezték fel a víziturisztikai programokban rejlő lehetőségeket, ezért transzfert és túravezetést sem kínálnak, a víziturisztikai szolgáltatókkal sem működnek együtt. A magán szálláshelyek erősebb térnyerésére akkor lehet számítani, ha a csónakok és felszerelés éjszakai tárolását meg lehet oldani a parton, mivel a magán szállások jellemzően messzebb helyezkednek el a belépő pontoktól, megállóktól. A szolgáltatások fejlesztése során **kiemelten fontos az üzemeltetés és fenntartás tervezése. Csak piaci alapon működőképes szolgáltatások és attrakciók fejlesztése indokolt,** amit a pályázatok kiírásakor és elfogadásakor is hangsúlyosan kell kezelni. Legyen szó rövidebb egynapos vagy hosszabb többnapos túráról, jobban értékesíthetővé válnak, ha egyéb tevékenységek is kapcsolódnak a vízitúrázáshoz. Az ilyen **kapcsolt élménycsomagok (pl. madármegfigyelés, kerékpározás, horgászat, gasztronómia, agroturizmus stb.) terén a kínálat alacsony, a szolgáltatók keresztpromóciói, együttműködései pedig kezdetlegesek.**

A vízimentés egy olyan szolgáltatás, amelynek megléte tovább erősíti a túrázók biztonságérzetét. A vízitúrázás szempontjából különösen fontos víztereken, azaz például a Dunán, a Tiszán, a Bodrogon és a Balatonon elsősorban a vízrendészet egységei és önkéntes vízimentő-egyesületek teljesítenek víziszolgálatot. Fontos megjegyezni, hogy a **vízrendészetnek az elsődleges feladata a vízrendészeti**

szabályok betartatása, nem pedig az életmentés. A frekventált vízitúrahelyszíneken szükség van a mentési feladatok ellátásának újragondolására, racionalizálására.

A szolgáltatások minősítésére a „Lapátos vízi megállóhelyek” védjegy megújítás alatt van, de a túrázók, szolgáltatók keveset tudnak róla, vagy nem találkoznak vele és ez kifejezetten a megállóhelyekre vonatkozik. Indokolt lenne a kerékpárosbarát szolgáltatói hálózathoz hasonló vízitúrabarát szolgáltatói hálózat kialakítása, melybe a megállók mellett szálláshelyek, vendéglátóhelyek és egyéb szolgáltatók is regisztrálhatnának. A vitorlázás területén a Balatonon a kikötők saját minősítési rendszerrel rendelkeznek. Emellett a Magyar Vitorlás Akadémia üzemeltetésében működik a Vitorlázás Itthon kedvezménykártya-rendszer is, mely kapcsolható lehetne más túratípusokhoz. A kedvezményekre jogosító kártyarendszer újragondolására is szükség van, mivel a jelenlegi konstrukció kevésbé népszerű.

A vízitourizmus legnagyobb vonzerejét a vizes élőhelyek, a természeti környezet adja, ezért mind a fejlesztések, mind az üzemeltetés során **figyelmet kell fordítani ezen élőhelyek védelmére**. Az infrastruktúra fejlesztésekor minden esetben be kell vonni az illetékes nemzeti park igazgatóságot a hatásviseleők és a kockázatok felmérése érdekében. A vízitourizmus olyan túratípus, ami nem jár káros anyag kibocsátással, maximum a hajók szállításánál merülhet fel ilyen típusú szennyezés, de vannak már szolgáltatók, akik ezt elektromos járművel oldják meg, így kisebb a zajszennyezés is. A vízi túrázók alapvetően ökotudatos gondolkodással szállnak vízre, elsősorban azért választják ezt a túratípust, mert a civilizációtól való elvonulásra vágnak és a természeti környezet felfedezésére. A szemtelés ritkán fordul elő a túrák során. Az egyetlen negatívum az élővilág zavarása lehet a puszta jelenléttel. Ez is csökkenthető, amennyiben a szolgáltatók szemléletformálják a vízre szállókat, kiemelten az újonnan belépőket. A tájékoztatás során ki kell térni a legfontosabb ivó-, szaporodó-, fészkelő-, táplálkozó-, pihenőhelyek viszonylagos nyugalmanak megőrzésére, a vízitourizmussal potenciálisan veszélyeztethető élőhelyrészekre, amelyeket érdemes elkerülni, és arra, hogy melyek a legfontosabb, potenciálisan érintett fajok, élőlénycsoportok, amelyeket távolról zavarásmentesen érdemes megfigyelni. A jövőben a fejlesztések hatására túltourizmus alakulhat ki egyes területeken. Az érintett helyeken szükség lehet zónásításra, látogatómenedzsmentre is, mely bizonyos napszakokra vagy területi érintettségre korlátozásokat, engedélyhez kötött túrázást vezethet be. Ilyen már ma is több folyón létezik.

4. Információ, kommunikáció

4.1. Arculat, márka és helyszíni információ

A vízitúrázásnak itthon gyenge a marketing értéke, nincs márkája és nem egységes az infrastruktúraelemek arculata, ezáltal kevésbé ismert. **A következő időszak fontos feladata a brandépítés, az arculat egységesítése és használata a korábbi GINOP forrásokból megvalósult fejlesztések mintájára.** A vízi jelzésrendszer, a veszélyekre figyelmeztető, vagy a következő kikötő távolságát jelölő elemek, táblák fontos elemei lehetnek a turisták tájékoztatásának. Ugyanakkor mindez digitális formában is megvalósítható, melynek fenntartásához nem kell nagy területen ellenőrizni a táblák minőségét, elég egy offline, vagy online elérhető térkép, mely képes gps koordináták alapján a túrázó saját helyzetéhez igazítani a térképet és a rajta lévő információt. A jelzésrendszer kommunikációja sem megfelelő, a belépőpontokon és a pihenőknél fel kell tüntetni, mely jelzés mire figyelmeztet. Ha van digitális térkép annak az elérhetőségét is fel kell tüntetni.

4.2. Rendezvények

Rendezvények, szabadidős események, fesztiválok és teljesítménytúrák jelenleg is több helyen kerülnek megrendezésre az országban. Ezek többsége elsősorban versenysportra vagy szabadidős versenyekre koncentrál. A túrázást népszerűsítő eseményeket a Balaton és a Tisza-tó átevezéshez és a sárkányhajós fesztiválokhoz hasonlóan nagyobb közönséghez kell eljuttatni. Ugyanakkor vannak már jó kezdeményezések, mint az MKKSZ Beevezés sorozata, vagy MAVITUSZ vízitúra kupa sorozata. A

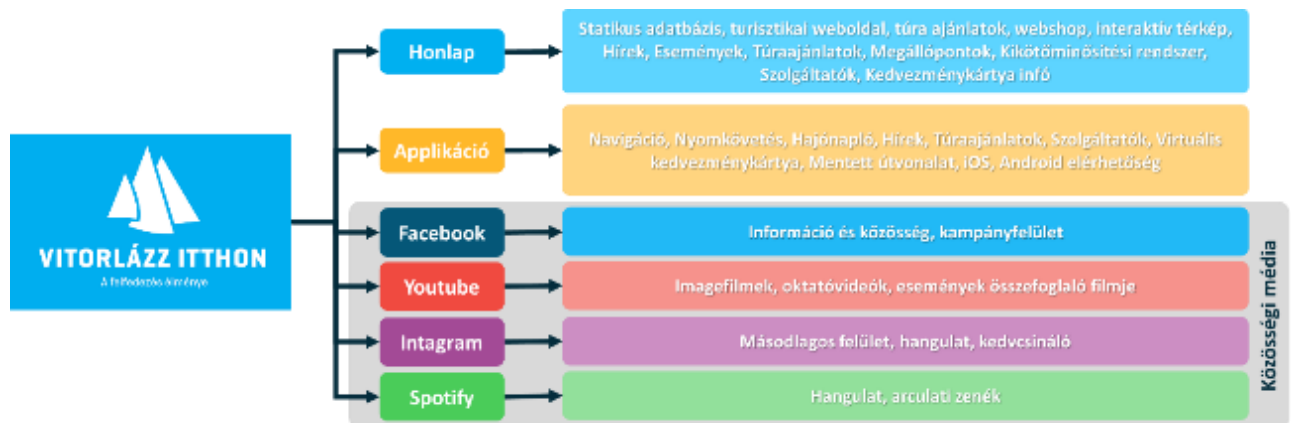
kötetlenebb, kevésbé verseny-, inkább fesztiváljellegű víziturstikai rendezvények száma, ahol a túraélmény kerül előtérbe, a családokat, fiatalokat és hobbitúrázókat célozva folyamatosan növekszik. A jövőben azon kell dolgozni, hogy növekedjen az elérés. Kevés a hazai palettán a vízi jelvényt szerző túramozgalmak, melyekkel a kötetlenül túrázókat lehetne célozni.

4.3. Offline felületek

Az online és offline felületek minősége között erős a kontraszt. A vízitúra-útvonalakhoz több évtizedes nyomtatott térképek állnak rendelkezésre, míg az online felületeken egyre könnyebb eligazodni. Bár a digitalizáció erősödik, a nyomtatott, kézzel fogható anyagok továbbra is fontos részét képezik a túrázóknak, ezért szükség van ezek javítására is. A televíziós és rádiós hirdetések esetében aktívabb PR tevékenységre van szükség. Helyszínbemutatókkal, cikkekkel, rövid, figyelemfelkeltő mozgóképes anyagokkal több turista elérhető.

4.4. Online felületek

A vitorlázás terén jelenleg a Balaton három medencéjére vonatkozó túraajánlat található a www.vitorlazzitthon.hu honlapon, valamint applikációban, ugyanakkor a túraajánlatok, leírások bővíthetők a Velencei-tó, a Fertő tó, esetleg a Tisza-tó térségére. Az újonnan készített túraajánlatok összeállításánál bevonásra kerülhetnek az MVSZ tagszervezetei is, illetve olyan klubok, amelyek „megállópontnak”, attrakciós pontnak alkalmasak.

2. Ábra Az MVSZ által üzemeltetett Vitorláz itthon brand felülete

A vízitúrázással foglalkozó online felületekről számos különböző honlap érhető el. A honlapok minősége és információtartalma változó, és sok esetben részinformációkat tartalmaznak, a tervezést segítő .gpx fájlokkal ritkán találkozik a turista. Az egységesítés komoly feladat, melyet az MKKSZ egy online portfólióval kíván elérni. A felületekre bármely víziturstikai szereplő kérheti felvételét az MKKSZ-nél. A portfólió több honlapból áll, mely tematika szerint választja szét az elérhető víziturstikai információkat (lásd. 2. ábra)

3. Ábra Az MKKSZ vízturisztikai online portfóliójának tervezett felépítései

5. Szervezeti rendszer

A terület központi koordinációját a Miniszterelnökség, azon belül az Aktív Magyarorszáért Felelős Államtitkárság végzi az AÖFK-n keresztül. Az állami szervezetek együttműködnek a sportszakmai szervezetekkel, az MKKSZ-szel, az MVSZ-szel, a MESZ-szel, az MSSZ-szel, valamint a SUP szakág képviselőivel és a MAVITUSZ-szal, melyek egymással is folytonos kapcsolatban vannak és bővítik együttműködési lehetőségeiket más túratípusokkal is.

Az MTÜ felelős a hazai turizmus koordinációjáért, a nemzetközi és országos kommunikációs és marketing feladatokért. Elsősorban a kiemelt turisztikai térségeken keresztül végzi tevékenységét. Számos vízturisztikai szempontból jó adottságokkal rendelkező vízfelület van ezekben a térségekben (pl. Balaton, Tisza-tó, Tokaj, Bodrog és Tisza, Gyula-Békéscsaba, Körösök, Budapest, Duna stb. A vízturizmus így megfelelő kiegészítő tevékenység lehet, a szállásadóknak plusz kiejánlható szolgáltatásként jelenhet meg. Ez növelheti az egy-egy térségben eltöltött átlag vendégéjszakák számát és az élményfaktort, ami az MTÜ tevékenységében központi szerepet tölt be.

A beruházások többsége a vízügyi igazgatóságok vagyongazdálkodásában és kezelésében lévő területeken zajlik. 2021-től jogszabály rögzíti, hogy a vízitúrázás feltételeinek biztosítása és a közforgalom elől elzárt, de kerékpáros turisztikai útvonalként is kijelölt a töltéseken vezető a vízügyi igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő üzemi út kerékpározás feltételeinek megfelelő fenntartása is a területi vízügyi igazgatóságok feladata. A feladatok során együttműködés szükséges a természetvédelmi hatósággal, egyrészt a szükséges engedélyek kiadása miatt, másrészt a természetvédelmi szempontok érvényesítése érdekében.

A MOHOSZ a hatályos, a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. 62/C. §-a alapján a közfeladat-ellátási feladatai okán szintén bevonandó. A MOHOSZ-t már jelenleg is a következő jogkör illeti meg: „A horgászat és a horgászturizmus összehangolt fejlesztése és a (4) bekezdésben meghatározott közfeladatai ellátása érdekében a horgászszövetség a nyilvántartott halgazdálkodási vízterületeken és azok partjain tervezett fejlesztések esetében az országos és térségi turizmusfejlesztési, környezetvédelmi, vízügyi és más fejlesztési terveket véleményezi, továbbá hallépcső és halátjáró létesítésére vonatkozó vízjogi hatósági eljárásban ügyfélnek⁶ minősül.” A fent leírtakból látszik, hogy a MOHOSZ és térségi szinten a tagszervezetei fontos bevonandó partnerek a különböző vízturisztikai fejlesztések során. A MOHOSZ országos sportági szakszövetségi feladatellátása során magára nézve kötelezően alkalmazza a sportról szóló 2004. évi I. törvény szerinti előírásokat. A horgászat versenyszerűen üzve a vízisportok közé tartozik. Fontos ezt hangsúlyozni, mivel nagyszámban rendeznek versenyeket hazánkban minden hétvégén. A MOHOSZ által szervezett hivatalos országos bajnokságok számos szakágban és korosztályban kerülnek megrendezésre. A versenyre érkezők minden tekintetben, így turisztikai értelemben is komoly potenciált jelentenek, javarészt hosszú, 4-7 nap tartózkodási idővel, magas költségi hajlandósággal – szállás és vendéglátás tekintetében is. Itt tartózkodásuk idején a horgászok bevonhatóak az aktív turizmusba is (nemcsak a vízitúrázásba, de a többi releváns túratípusba is).

A vízitúrázók és a horgászok több téren azonos szempontok mentén gondolkodnak, azonos célokat fogalmaznak meg, mint a gyors motoros hajók elleni küzdelem, a nyugodt békés körülmények közötti tevékenységvégeztés feltételeinek megteremtése. Egyes szűk folyószakaszokon a vízi túrázók és a horgászok között lehetnek konfliktusok, ezért fontos, hogy a MOHOSZ és egyéb térségi horgász

⁶ Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 10. § (1) bekezdése szerint „ügyfél az a természetes vagy jogi személy, egyéb szervezet, akinek (amelynek) jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, akire (amelyre) nézve a hatósági nyilvántartás adatot tartalmaz, vagy akit (amelyet) hatósági ellenőrzés alá vontak.”

szervezetek bevonásra kerüljenek a fejlesztések tervezésébe és a szervezetek együtt találjanak megoldást, hogy hogyan lehet úgy fejleszteni, hogy az a lehető legkisebb hatást gyakorolja a másik vízhasználó csoportra. Szükség van az érintett szervezetek közreműködésével egy horgász és vízi túrázó etikai kódex kidolgozására, mely mindkét csoport számára tartalmazza a békés egymás mellett élés alapelveit és a betartandó szabályokat.

A fejlesztéssel érintett térségek zömmel nemzeti parki védetség alá tartoznak, így az engedélyezési, tervezési és megvalósítási szakaszában is van szerepük az illetékes nemzeti park igazgatóságoknak. Az ország egyes részein, egyes védett területeken szabályozzák a turisták számát. A védett és fokozottan védett természeti terület természeti értékeit a nemzeti park igazgatóságok ismerik legjobban. A vízitúra engedélyek kiadásának ezért fontos szereplői kell legyenek.

Az önkormányzatok a korábbi időszakban **konzorciumi partnerként** jelentek meg, több helyszínen **önkormányzati tulajdonú ingatlan, vagy önkormányzati tulajdonú terület fejlesztése** történt meg. Egyes esetekben **üzemeltetési feladatot is ellátnak** helyi szinten (akár szolgáltatók is lehetnek), de ez nem szerencsés konstrukció, mivel az önkormányzatnál nem mindig áll rendelkezésre megfelelő munkaerő és tapasztalat az üzemeltetéshez, **ezt célszerűbb kiszervezniük vállalkozásoknak.**

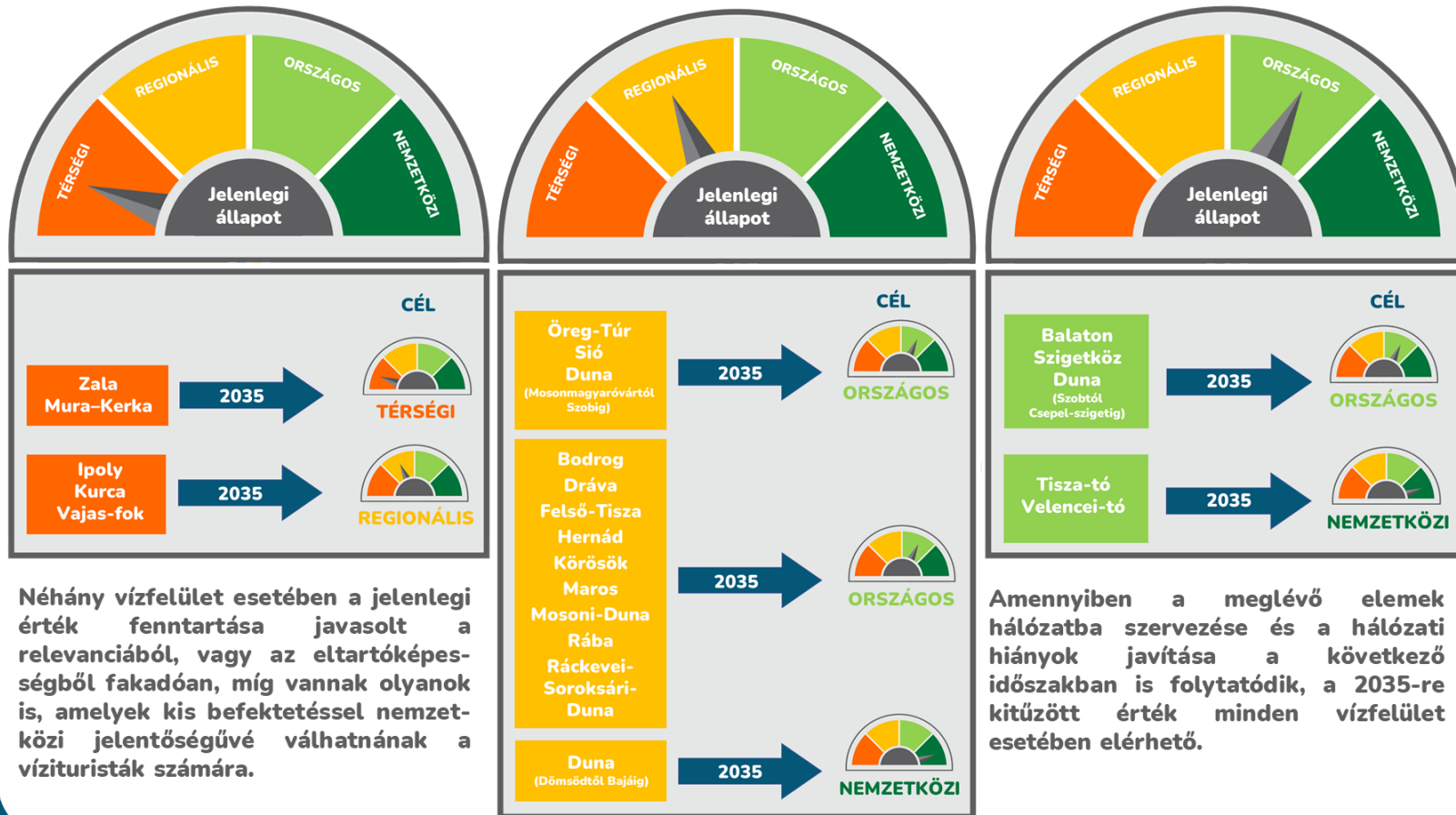
A részt vevő szereplők egyértelműen elkötelezettek a hazai vízitúrázás fejlődése mellett. A szervezetek együttműködése ugyanakkor tovább javítható. Az egymástól tanulás, a workshopok, a konferenciák hozzájárulnak a jó gyakorlatok terjedéséhez a szolgáltatások minőségének javulásához.

HELYZETÉRTÉKELÉS

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Az ország gazdag természetközeli állapotban lévő tavakban és folyókban, kiváló adottságú vízitúrahelyszínekben. • Magas a vízitúrázók és az érdeklődők száma. • Az elmúlt 10 évben jelentős fejlesztések valósultak meg melyek hálózati hiányokat szüntettek meg. • Elkötelezett központi döntéshozatal és irányítás, széleskörű szakmai szervezeti összefogás. • Vannak jó vízturizmust népszerűsítő programok (pl. Balatonáthúzás). • A működési területével érintett vízügyi igazgatóságok segítik a vízi túrázás feltételeit 	<ul style="list-style-type: none"> • Biztonságos, kényelmes túrázás infrastrukturális feltételei hiányosak. • Korábbi fejlesztésekre szánt források a pontszerű fejlesztésekre koncentráltak. • A vízitúrázással kapcsolatos szabályozás korszerűsítése és deregulációja indokolt. • A szolgáltatók közötti kapcsolat, együttműködés javítandó. • Kevés a friss térkép, útvonalleírás, adatbázis. • Nincs egységes arculat, márka. • Vízitúravezető képzések hiányoznak, a minőség nem garantált. • Új belépők elérése és tájékoztatása nem megfelelő. • Népszerűsítő események, szabadidős sportrendezvények helyett versenyorientált rendezvények dominálnak. • Alacsony megtérülési mutatók (támogatás nélkül alig van beruházás). • Tőkeszegény iparági szereplők (jellemzően nem profitorientált civil szervezetek). • A vízügyi igazgatóságok újonnan felmerülő feladataihoz nem párosul elegendő forrás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktív és egészséges életmód terjedéséből a vízturizmus is profitálhat. • Más turisztikai termékek (pl. ökoturizmus) népszerűsége pozitívan hat a vízturizmusra is. • Digitalizáció több téren is segítheti az ágazat minőségfejlesztését. • Klímaváltozás hatására a szezon hosszabb lehet, a vízpartok és a vízitevékenységek felértékelődnek a nyári időszakban. • Mesterséges intelligencia a jövőben segítheti a túraajánlatok kidolgozását és a marketinget. 	<ul style="list-style-type: none"> • A kiszámíthatatlan időjárás miatt egyes folyóink, tavaink időszakosan hajózhatatlanná válhatnak. • Szennyezés hatására a folyók turisztikai vonzerője csökken. • Túlturizmus miatt egyes területeken környezeti károk keletkezhetnek, mely elveszi a vízturizmus legfőbb vonzerejét. • Megfelelő fejlesztések nélkül a potenciál kihasználatlan marad. • Szolgáltatók együttműködése nélkül nem alakíthatók ki csomagajánlatok, vonzó turisztikai termékek. • Munkaerőhiány nehezíti a szolgáltatók boldogulását. • Tőkehiány miatt nem valósulnak meg piaci alapon fenntartható szolgáltatások. • A turizmus megjelenésével megváltozik a terület zavarása, a természeti értékek veszélybe kerülnek. Korlátozások nélkül sérülékenyséjük nő, állapotuk romlik, és ezzel elvesztik varázsukat, amiért korábban elindult a turizmus, de akkorra már a természeti érték akár helyrehozhatatlan károkat szenvedhet.

Vízi túrázásra alkalmas potenciálisan fejleszthető vízfelületeink értékelése

A folyók és tavak értékelésénél számos szempont figyelembevételre került, például a fenntarthatóság, a környezet eltartóképesége és az adott vízben lévő vonzerőpotenciál. Az ábrán megjelenik az egyes folyók és tavak jelenlegi és a 2035-re potenciálisan elérhető vonzerőértéke.

4. Ábra Vízturisztikai szempontból potenciálisan fejleszthető folyóink értékelése

JÖVŐKÉP ÉS CÉLRENDSZER

A Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia átfogó célja, hogy növekedjen a magyar lakosság körében az aktív turisztikai és rekreációs tevékenységet végzők aránya és tevékenységeik rendszeressége.

A Stratégia jövőképe ehhez igazodva:

2035-re a vízitúrázás népszerű, növekvő bázisú szabadidős időtöltés Magyarországon. A túrázáshoz biztonságos túraútvonalak állnak rendelkezésre, színvonalas megállópontokkal. A különböző célcsoportok különböző igényeire szabottan elérhetőek a különböző komfortfokozatú és hosszúságú túrák, így minden célcsoport megtalálja a számára legmegfelelőbb terméket az ország vizein. A vízitúrázásra vonatkozó szabályok életszerűek, átláthatóak a turisták és a szakmai szereplők számára egyaránt. Minőségi komplex szolgáltatások, egységes közérthető tájékoztatás jellemzi a túratípust, mely minden érdeklődő számára elérhető. A hazai víziturizmus fejlesztése úgy valósul meg, hogy a vonzerejét jelentő természeti értékeket megóvjuk a turizmus káros hatásaitól.

Átfogó cél

A vízitúrázás legyen széles társadalmi rétegek számára elérhető, színvonalas szolgáltatásokat nyújtó, élménydús és ismeretterjesztő szabadidős tevékenység.

2035-re az évente vízitúrázók aránya emelkedjen 15%-ra a 2021-es 8%-ról⁷ a teljes lakosságot figyelembe véve.

Stratégiai célok

Magas minőségű biztonságos infrastruktúra

A víziturizmus vonzereje abban rejlik, hogy a más túratípusokhoz képest egy szokatlan oldalról ismerhetik meg a túrázók a tájat. A vízparti élőhelyek és a vízi élővilág felfedezése miatt az élményfaktor már a hajóba szállástól erős. Ez tovább növelhető a megálló, pihenők környékén különböző vonzerőfejlesztésekkel.

A víziturizmus adott, a vizek rendelkezésre állnak. A megfelelő megállópontokról és a biztonságos vízitúrázást veszélyeztető elemek eltávolításáról, áthidalásáról viszont gondoskodni kell. A vízitúrázást ellehetetlenítő, veszélyt jelentő uszadékoktól, bedőlt fáktól meg kell tisztítani a frekvenciált útvonalakat, ami sok esetben komoly költségekkel jár. A feladat ellátásához, (mely a vízügyi igazgatóságokhoz lett rendelve) megfelelő forrásokra és a természetvédelemmel közös együttműködésre van szükség.

A vízitúrázáshoz fejlesztett folyószakaszokon a megálló, a be- és kiszállópontok megfelelő sűrűsége és minősége kiemelten fontos. Ezeket átgondoltan kell megtervezni, hogy a kezdő túrázók meghatározott kilométerenként biztonsággal számíthassanak pihenőre. A műtárgyak átjárhatósága és a vízen való tájékozódást segítő jelzések (akár digitális formában is) elengedhetetlenek a biztonságérzet további növeléséhez és az új célcsoportok megszólításához. Szükség van kiemelt pihenőkre, szolgáltatásokkal, mint a mosdó, sátorhely stb.

Komplex szolgáltatások és attrakciók

A vízitúrázás túratípus-specifikus szolgáltatásokat igényel (pl. csomag- és közszállítás, bérlés, túravezetés). Ezeknek az alapszolgáltatásokkal (szálláshely, vendéglátás) együtt lehetőség szerint rendelkezésre kell állnia. Ösztönözni kell a komplex szolgáltatásokat tartalmazó csomagajánlatok

⁷ Századvég 2022-es, reprezentatív, 1000 fő személyes lekérdezésével készült kutatás módszertanát alkalmazva.

kialakítását, a különböző kedvezményeket tartalmazó kártyarendszerek, együttműködések, keresztpromóciók létrehozását, hisz ezek mind emelik a turisták elégedettségét, tartózkodási idejét.

Széleskörű elérés

A túrázók megszólítása, motiválása és informálása kulcsfontosságú. A promóció és marketing egyre nagyobb aránya zajlik online felületeken, de szükség van offline kommunikációra is a széleskörű eléréshez. Biztosítani kell azokat a kommunikációs és információs csatornákat, amelyek vízfelületenként segítenek a szolgáltatók, az árak és a túrahelyszínek megismerésében. Célcsoportra szabottan kell különböző kommunikációs kampányokat folytatni, mely minden potenciális érdeklődőt elér.

Kedvező szabályozási és szervezeti környezet

A vízi turizmushoz kapcsolódó szabályozási környezet felülvizsgálatra szorul (új definíciók, új eszközök jelentek meg, stb.).

A vízturisztikai szereplők együttműködésének kibővítését, ösztönzését is támogatni kell. Az érdekelt felek közötti együttműködések nagyban múlik az ágazat előrelépése. Szükség van képzésekre és szemléletformáló rendezvényekre annak érdekében, hogy a szereplők megfelelően ki tudják szolgálni a turistákat, és megfeleljenek a kor szolgáltatási színvonal elvárásainak.

Ugyanakkor a védett természeti területek, illetve természeteshez még közelálló vizek és területek védelme, állapotaik megóvása és fenntartása érdekében szükséges a területeken való tevékenység szabályozása (mind az éves vagy időszakos látogatószám korlátainak megállapításával, mind az infrastrukturális beavatkozások vonatkozásában).

Horizontális célok

Kapcsolhatóság

A korábbi gyakorlattal ellentétben a több túratípust is kiszolgáló pihenőpontok fejlesztését kell támogatni. Mindez gazdaságilag és környezetileg is fenntarthatóbbá teszi a beruházásokat. A vízturizmust össze kell kapcsolni az egyéb turisztikai termékekkel, attrakciókkal. Ott kell megállópontokat létesíteni, ahol lehet attrakciót, vagy szolgáltatást is kapcsolni néhány kilométeres körzetben.

Társadalmi, gazdasági és környezeti fenntarthatóság

Hosszú távon pénzügyi és műszaki fenntartással biztosított, és a helyi lakosság érdekeivel és céljaival összhangban kialakított olyan fejlesztések kellene, melyek lehetővé teszik a természeti környezet jó állapotának megőrzését és nem járnak káros környezetterheléssel. Az alulhasznosított, vízparti, állami vagy önkormányzati tulajdonú épületeket meg kell vizsgálni. Ahol a vizsgálat szerint releváns új vízturizmushoz kapcsolható funkciókkal kell megtölteni, ezzel megelőzhető az új épületek építése. A vízitúrák kezdő- és végpontjait közösségi közlekedéssel könnyen elérhetővé kell tenni.

A Natura 2000 védettségű, valamint védett természeti területeken az új vízturisztikai létesítmények, útvonalak, infrastruktúrafejlesztések engedélyezése során, valamint az új szabadidős vízisporteszközök használatának szabályozásakor ki kell térni az élővilág, valamint az élőhelyek védelmére és a szaporodási időszak megzavarását korlátozó intézkedésekre is. Összességében a környezeti fenntarthatóság érdekében már a tervezési időszakban be kell vonni valamennyi illetékes hatóságot és szervezetet, különösen az illetékes természetvédelmi hatóságot, a működési területével érintett nemzeti park igazgatóságot, a környezetvédelmi szakembereket.

A fenntarthatóság egyik legfontosabb pontja a természeti értékek védelme, különös tekintettel a védett természeti területeken megvalósuló túrák esetében. A vízturizmus alkalmas a természeti és ökológiai értékekkel kapcsolatos ismeretek szélesebb körű átadására, a természet értékeire való figyelem

felhívásra, a látogatók érzékenyítésre, egyben az ökotudatos viselkedés élményekre alapozott elsajátítására, ami a környezeti fenntarthatósághoz is jelentősen képes hozzájárulni.

Partnerség

Az államilag támogatott fejlesztéseknél már a tervezésbe be kell vonni a későbbi üzemeltetőt, valamint a térségi szolgáltatókat. Ahol lehet, a partnerek, a későbbi használók mondják meg, hogy mire van szükségük az adott fejlesztéssel. Az új infrastruktúraelem így valóban ellátja majd azt a funkciót, amiért létrehozták. Együtt kell működni a vízüggyel és a horgászszervezetekkel és minden vízfelülethasználót be kell vonni a konfliktusok és a duplikációk elkerülése érdekében.

A horgászati tevékenység és a vízturisztikai tevékenységek összehangolása alapvető feladat, hisz közel 800 ezer horgász járja hazánk vizeit. A Stratégia megvalósítása során a fejlesztést végző, vagy abban érintett szervezetek kötelesek a MOHOSZ és annak területileg illetékes, halgazdálkodási jogosultsággal rendelkező tagszervezeteit az engedélyezési eljárásba bevonni.

Helyi igényekhez, adottságokhoz illeszkedés

A turizmus fejlesztésével a helyi igények kiszolgálása is cél. A helyi lakosságtól a termelői, vállalkozásosokig mindenki képes bekapcsolódni a vízturizmus pozitív hozadékába, amennyiben a fejlesztések a turisták mellett a helyiek igényeire is reagálnak. Hátrányos helyzetű térségekben (Felső-Tisza, Hernád, Bodrog, Túr) a vízturizmus fellendítése egyben területfejlesztő hatást is magával vonz. Bevételek biztosít a turisztikai és kereskedelmi vállalkozások számára, erősíti a lakosságmegtartó képességet és a helyi identitást.

A turisztikai beruházások tájba illesztése, a nemzeti, illetve helyi arculathoz igazodás (anyaghasználat, szín, formavilág), a táji adottságokhoz igazodó növényalkalmazás szintén fontos annak érdekében, hogy az adott táj, a helyi kultúra ne károsodjon. Ez egyben a turisták számára is vonzóbb. Ebben segítséget jelentenek a nemzeti park igazgatóságok, a Települési Arculati Kézikönyvek, illetve egyes elemekre készülhetnek országosan egységes arculatot indikáló mintatervek is.

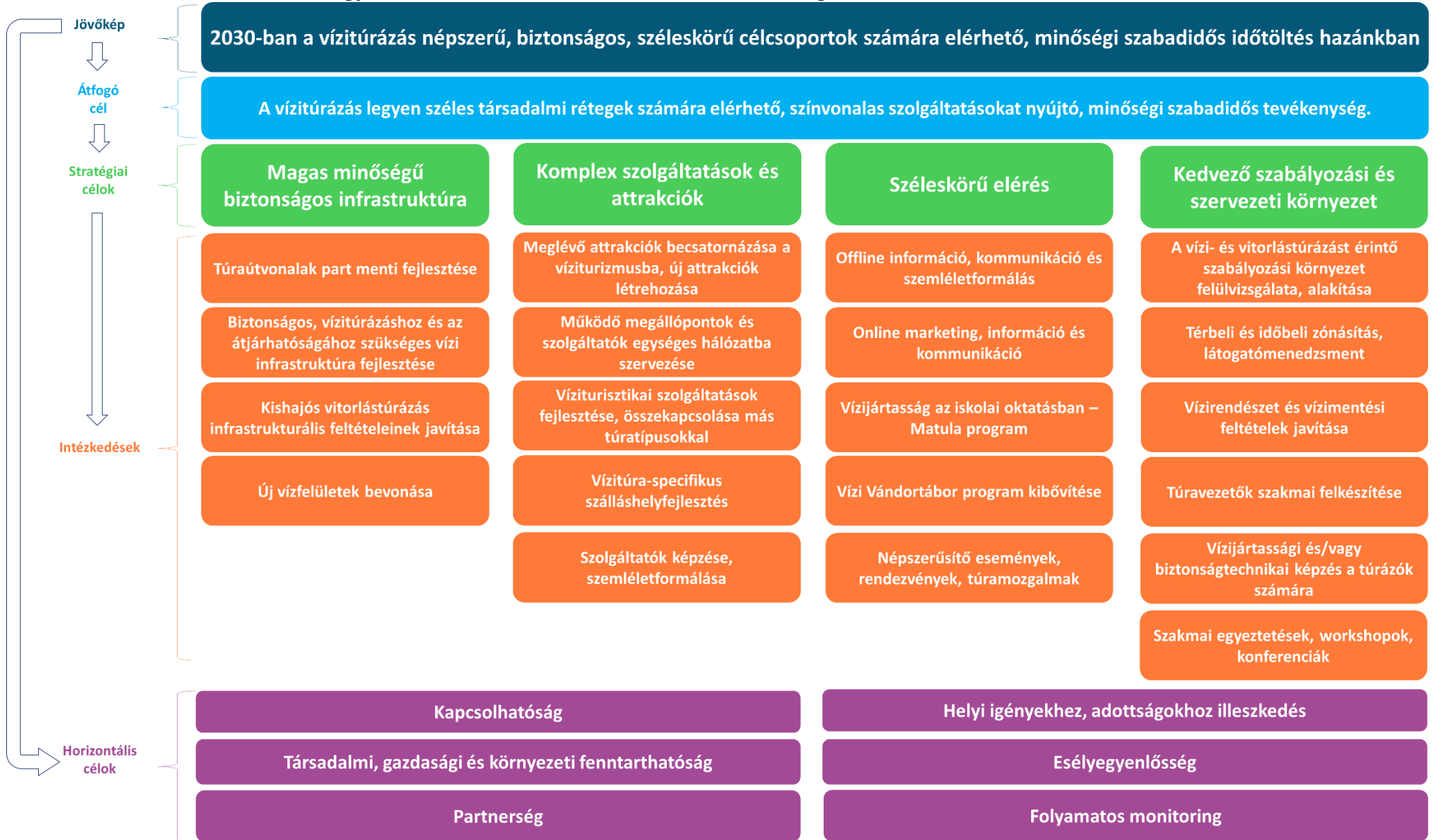
Esélyegyenlőség

A vízturizmusba alacsony a belépési küszöb és megfelelő szolgáltatások esetén bárki számára biztonságosan elérhető. Azonban fontos, hogy a vízturizmus nyújtotta élményekből a lakosság egésze, beleértve a fogyatékkal élőket, az alacsony jövedelműeket is ki tudja venni a részét. Ehhez több helyszínen ki kell építeni olyan part menti infrastruktúrát és hajóparkot, ami akadálymentesen megközelíthető. Valamint szükség van olyan szociális programokra, amely a hátrányos helyzetűek (kiemelten a gyerekek) számára is elérhetővé teszi a vízturizmust.

Folyamatos monitoring

A vízturizmus kvantitatív adatai igen hiányosak. Már a tervezés szakaszában figyelembe kell venni az adott fejlesztés hatásának mérési lehetőségeit. Minél több helyszínen gondoskodni kell monitoringeszközök elhelyezéséről és fenntartásáról. A vízturizmus mérése nem egyszerű feladat, így minden rendelkezésre álló eszközt és módszertant ki kell használni. Rendszeres kutatásokra és forgalommérésekre van szükség annak érdekében, hogy a további fejlesztések adatvezérelten mehessenek végbe és a turizmus élővilágra és tájra gyakorolt hatása is monitorozásra kerüljön. Ezek segítenek a látogatómenedzsment esetleges korlátozások bevezetésében is.

Egyeztetési változat Nemzeti Vízturisztikai Stratégia

5. Ábra Cérendszer

INTÉZKEDÉSEK

Az intézkedések rövid-, közép- és hosszútávon megvalósítható feladatokat ütemeznek az egyes területeken. A rövid táv 1-4 éves megvalósítást, a közép táv 4-7 éves megvalósítást, míg a hosszútáv 7-10 éves megvalósítást jelent.

1. Magas minőségű biztonságos infrastruktúra

1.1. Túraútvonalak part menti fejlesztése

Cél

Hálózatos szemléletű fejlesztéssel új megállóhelyek kialakítása, a meglévőknek pedig az egységesen arculatú magas színvonalra fejlesztése a természetes zöldfelületek jelentős sérelme nélkül. A támogatáspolitikai és a pályázati kiírások, formálása a hálózatos fejlesztési alapelvek mentén.

A megállópontokhoz való eljutást segítő infrastruktúra fejlesztése a víziturizmus és a horgászturizmus kiszolgálására a természetes zöldfelületek jelentős sérelme nélkül. A kapcsolódó utak, parkolók, padok, pihenőhelyek, esőbeálló, információs táblák, vizesblokkok, illemhelyek pótlása, felújítása a nagyvízi mederkezelés szabályait, korlátozásait figyelembe véve.

Szelektív hulladékgyűjtés és elszállítás feltételeinek megteremtése.

Tevékenységek

- A vízitúrázásra alkalmas folyószakaszokon és tavakon igényekre és adottságokra szabottan, a szükséges sűrűségben minőségi megállóhelyek biztosítása, minősítése a felülvizsgált minősítőrendszer szerint.
- A frekvenciát belépőpontokon parkolóhelyek, tájékoztató táblák, illemhelyek és szolgáltatásoknak helyet (pl. vízitúraeszköz-bérlés) biztosító infrastruktúra biztosítása a gazdasági fenntarthatóságot szem előtt tartva.
- Adottságtól függően olyan megállópontok létrehozása, amelyek több túratípus és akár nyaralóhajók által is használhatóak (pl. nyaralóhajó kikötésére alkalmas létesítmény, kerékpártámasz, esőbeálló, kerékpáros szervízpontok a gátkoronán a vízitúra-megállóhelyekkel párhuzamosan stb.).
- Ahol az adottságok engedik, a túravezős (gurulóüléses) eszközökkel (pl. kielboat) történő túrázás feltételeinek biztosítása.

Indikátorok

Output

- Újonnan létrejött, illetve felújított megállópontok száma (db)

Eredmény

- Túrázható megállópontokkal ellátott folyószakaszok hossza (km)

Feladatok és ütemezés

- Szükséges fejlesztések ütemekre bontása, tervezése (folyamatos)
- Kivitelezés (folyamatos)
- Meglévő és újonnan megépült infrastruktúra fenntartása, üzemeltetése (folyamatos)

Érintettek

AÖFK, országos és térségi vízügyi igazgatóságok, MKKSZ, MTSZ, MAKETUSZ, MAVITUSZ, MVSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, MOHOSZ, MLTKSZ, vízügyi igazgatóságok, illetékes nemzeti park igazgatóságok, környezetvédelmi hatóság, világörökség gondnokságok

Várható költségek: 3,2 milliárd forint

1.2. Biztonságos, vízitúrázáshoz és az átjárhatóságához szükséges vízi infrastruktúra fejlesztése

Cél

A frekvenciánál magasabb szakaszokon a biztonságos vízre szállás és kikötés, valamint a mőtárgyak átjárhatósági feltételeinek biztosítása. Az intézkedésben foglaltak abban az esetben valósulhatnak meg, amennyiben a működési területével érintett vízügyi igazgatóságok megfelelő forráshoz jutnak a kötelező feladatellátásukban meghatározott vízturisztikai feltételek fenntartásához.

Tevékenységek

- Folyóinkon releváns helyszíneken úszóművek, kikötőpontok és sólyák kialakítása.
- A mőtárgyak átjárhatóságának könnyítése, vízciszszákkal, átemelőkkal egyéb műszaki megoldásokkal, például többfunkciós hallépesők segítségével.
- A vízen történő tájékozódás, túrázás közben előforduló veszélyekre való figyelemfelhívás

Indikátorok

Output

- Kieépített mőtárgyak száma (db)
- Kieépített biztonságos vízre helyezési pontok száma (db)
- Táblázott szakaszok hossza (km)

Eredmény

- Vízitúrázók száma országos szinten (fő)
- Víziturisztikával összefüggő balesetek száma (db)

Feladatok és ütemezés

- Fejlesztési alapelvek (kézikönyv) kidolgozása a vízitúraszolgáltatók bevonásával az életszerű, jól használható fejlesztések érdekében (rövidtáv)
- A működési területével érintett vízügyi igazgatóságok közjóléti feladataihoz a pénzügyi háttér megteremtése (rövidtáv)
- Biztonságos vízre helyezési pontok kijelölése (rövidtáv)
- Meglévő mőtárgyak átjárhatóságának felmérése, szabályozás módosítása (rövidtáv)
- Szükséges szakaszok táblázása (rövidtáv)
- Meglévő mőtárgyak átjárhatósági feltételeinek kivitelezése (folyamatos)
- Szükséges mőtárgyak kivitelezése (folyamatos)
- Működtetés, üzemeltetés, fenntartás (folyamatos)

Érintettek

AÖFK, országos és térségi vízügyi igazgatóságok, MKKSZ, MAVITUSZ, MESZ, MSSZ, MVSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, MOHOSZ, önkormányzatok, illetékes nemzeti park igazgatóságok, világörökség gondnokságok

Várható költségek: 2,46 milliárd Ft

1.3. Kishajós vitorlázás infrastrukturális feltételeinek javítása

Cél

Nagyobb tavainkon az egy- vagy többnapos vitorlascsonakkal történő vitorlástúrák lebonyolításához szükséges infrastruktúra megteremtése a kiépült kerékpáros körök mentén. Komplex, több túratípust kiszolgáló megállópontok létrehozása. Ezáltal vitorlascsonakkal is felfedezhető a part menti települések; ahol a jogszabály engedi, a tavon való átkelés is lehetséges. Megfelelő piaci kereslet esetén a megállópontokon vitorlást, evezős eszközt és kerékpárt is lehessen bérelni. A turista be- vagy kivehesse saját vagy bérelt hajóját a közforgalmi sólyaszerkezeten, túra közben kiköthessen a sólyaszerkezethez tartozó mobilstégen/pontonon. A pihenőhöz tartozzon kisebb vizesblokk, esőbeálló és padok. A hajószállító utánfutóknak és túrázóknak álljon rendelkezésére parkolóhely, a túrázóknak pedig tájékoztató, útjelző, információs táblák. Az infrastruktúra és megállópontok, illetve pihenők kialakítása során a meglévő természetes zöldfelületek védelme.

Kisebb tavainkon a szabadidős és oktatási célú vitorlascsonakos hajózás feltételeinek megteremtése.

Tevékenységek

- Sólyaszerkezetek és a hozzá tartozó mobilstégek, illetve pontonok kiépítése megfelelő számban a Balatonon, valamint igény szerint a Tisza-tónál, a Fertő tónál és a Velencei-tónál.
- A turistafogadás feltételeinek biztosítása (mosdóépület, öltöző, vendégfogadótér) a sólya közvetlen közelében.
- Vitorlás csónak parti tárolására alkalmas terület kialakítása a fogadóépület közelében, elzárt területen.
- Sólyaszerkezetek és a hozzá tartozó mobilstégek, illetve pontonok kiépítése a vitorlás csónakkal hajózható kisebb tavainkon.
- Parkolóhely kialakítása, üzemeltetésének kidolgozása annak érdekében, hogy elsősorban a túrázók számára nyújtsa parkolási lehetőséget.

Indikátorok

Output

- Újonnan létrejött, illetve felújított megállópontok száma (db)
- Kiepített biztonságos közforgalmi sólyaszerkezetek száma (db)

Eredmény

- Hajóbérlések száma (db)

Feladatok és ütemezés

- Potenciális helyszínek kijelölése (rövidtáv)
- Szükséges fejlesztések megtervezése (rövidtáv)
- Szükséges fejlesztések kivitelezése ütemezetten (folyamatos)

Érintettek

AÖFK, vízügyi igazgatóságok, MVSZ, MOHOSZ, MAHART, BAHART, Önkormányzatok, illetékes nemzeti park igazgatóságok, környezetvédelmi hatóság, világörökség gondnokságok

Várható költségek: 300 millió Ft

1.4. Új vízfelületek bevonása

Cél

A vízturizmusban rejlő lehetőségek vonzerejének kiterjesztése új, a köztudatban még nem szereplő vizek infrastrukturális kiépítésével, népszerűsítésével, a természetvédelmi kockázatok figyelembevételével

A szeméttel szennyezett emiatt kevésbé attraktív folyók megtisztítása, a szemét tároló és elszállító infrastruktúra fejlesztése.

Tevékenységek

- Új vízitúra-útvonalak kijelölése korábban kevésbé ismert folyószakaszokon.
- Vízitúrázás feltételeinek megteremtése az adott folyószakaszon. A vízitúrázást ellehetetlenítő a folyót elgátoló bedőlt fák, uszadék és szemét eltávolítása, a hulladékelszállítás infrastruktúrájának fejlesztése.
- Az újonnan bevont vízfelületek népszerűsítése a rendelkezésre álló kommunikációs csatornákon.

Indikátorok

Output

- A vízturizmusba újonnan bevont tavak száma (db)
- Újonnan kialakított biztonságos, megfelelő infrastruktúrával rendelkező vízfolyások hossza (fkm)

Eredmény

- Túrázók száma az adott vízfelületen (fő)
- Az adott vízfelület melletti mérhető attrakciók, szolgáltatások látogatottsági adatai (fő)

Feladatok és ütemezés

- Potenciális vízfelületek felmérése, prioritizálása (rövidtáv)
- Szükséges fejlesztések megtervezése (rövidtáv)
- Szükséges fejlesztések kivitelezése ütemezetten (folyamatos)
- Megvalósult fejlesztések fenntartása, üzemeltetése (folyamatos)

Érintettek

AÖFK, vízügyi igazgatóságok, MKKSZ, MAVITUSZ, MVSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, MOHOSZ, helyi civil szervezetek, illetékes nemzeti park igazgatóságok, világörökség gondnokságok

Várható költségek

2 Mrd Ft

2. Komplex szolgáltatások és attrakciók

2.1. Meglévő attrakciók becsatornázása a vízturizmusba, új attrakciók létrehozása

Cél

Olyan attrakciók létrehozása vagy bekötése a vízturizmusba, amelyek bővítik a turisztikai kínálatot, lehetővé teszik a természeti, kulturális érték és a világörökségi helyszínekkel kapcsolatos ismeretterjesztést. Ide tartoznak a pihenők, megállóhelyek és belépési pontok környékén található szárazföldi, illetve a kifejezetten vízről megközelíthető attrakciók.

Tevékenységek

- Megállóhelyek és attrakciók összekötése kerékpáros vagy gyalogos úttal, információs és útirányjelző táblák kihelyezése.
- A megállóhelyek tervezésekor az attrakciókínálat felmérése, adatbázisba rendezése.
- Kizárólag vízről megközelíthető, természetközeli attrakciók létrehozása szigeteken, vagy a vízben, a vízből kiemelkedve.
- Vízről bejárható vízi tanösvények létesítése.

Indikátorok

Output

- Kihelyezett, attrakciókhoz irányító útjelző táblák száma (db)
- Attrakciók szomszédságába telepített megállópontok száma (db)

Eredmény

- Új attrakciók látogatószáma (fő)

Feladatok és ütemezés

- Vízitúra-útvonalak mentén szóba jöhető attrakciók azonosítása, adatbázisba rendezése (rövidtáv)
- Vízturisztikai szempontból releváns attrakciók felkutatása nemzetközi és hazai jó példák alapján (rövidtáv)
- Táblázás (rövidtáv)
- Potenciálisan fejleszthető attrakcióhiányos területek azonosítása a vízfolyások mentén, homokpadokon, szigeteken (rövidtáv)
- Fejlesztendő attrakciók gördülő tervezése (folyamatos)
- Attrakciók kivitelezése (folyamatos)
- Fenntartás, üzemeltetés (folyamatos)

Érintettek

Attrakciók üzemeltetői, önkormányzatok, MKKSZ, MAVITUSZ, MVSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, AÖFK, civil szervezetek, piaci szereplők, vízügyi igazgatóságok, világörökségi és világörökségi várományos helyszínek gondnoksága, illetékes nemzeti park igazgatóságok, MTÜ, világörökség gondnokságok

Várható költségek: 2 milliárd Ft

2.2. Működő megállópontok és szolgáltatók egységes hálózatba szervezése

Cél

Horizontális együttműködésekre épülő csomagajánlatok kialakítása. Az üzemeltetők keresztpromócióinak, hálózatba szerveződésének, egységes kommunikációjának és marketingtevékenységének támogatása, ösztönzése. A megállópontokat nem csak az üzemeltetők, de az egyéb szolgáltatók is hálózatosan működő túraútvonalaként értelmezzék és kommunikálják, amely így értelmezhető és eladható termékként tud megjelenni a turisztikai piacon.

Tevékenységek

- Megállópontok üzemeltetői számára képzések, edukáció biztosítása.
- Az üzemeltetők és szolgáltatók részére fórumfelület biztosítása (pl. térségi turisztikai portál), egymás tevékenységének megismerése az együttműködés érdekében.
- Az üzemeltetők támogatása egy egységes, online elérhető foglalási és készletgazdálkodási rendszerrel az eszközök bérlőpontok közötti áramlásának segítésére.
- További szolgáltatások (vendéglátás, szállás) kialakításának ösztönzése a megállópontokon összhangban a 2.4-es intézkedéssel.

Indikátorok

Output

- Egyégesen, biztonságosan és kiszámíthatóan rendelkezésre álló vízitourisztikai hálózatok száma (db)
- Hálózatba szervezett, akár turisztikai termékként is hirdethető túraútvonalak száma (db)

Eredmény

- Vízitúrázók száma országos szinten (fő)

Feladatok és ütemezés

- Működő vízitourisztikai hálózati elemek feltérképezésének és adatbázisba rendezésének lezárása (rövidtáv)
- Online foglalási és készletgazdálkodási rendszer létrehozása (rövidtáv)
- A hálózatot népszerűsítő kommunikációs és marketingtevékenységek (folyamatos)
- A hálózat fenntartása és üzemeltetése (folyamatos)

Érintettek

AÖFK, MKKSZ, MAVITUSZ, MVSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, MTÜ, világörökség gondnokságok

Várható költségek

700 millió Ft

2.3. Víziturisztikai szolgáltatások fejlesztése, összekapcsolása más túratípusokkal

Cél

A hálózat elemeit képező helyszíneken minőségi és biztonságos vízitúraeszközök, mentőmellények és kötelező felszerelések bérleti lehetőségének biztosítása (relevancia szerint kajak, kenu, SUP, evezős hajó, sárkányhajó, engedély nélkül vezethető vitorlás csónak stb.).

A meghatározott megállópontokon, melyek egyben gyűjtőpontok is lehetnek, a más ponton bérelt felszerelésleadás lehetőségének megteremtése (pl. zárható hajórátolóval, vagy helyszíni személyzettel. Hajószállító trélerok biztosításával, szolgáltatók bevonásával, összekapcsolásával a felszerelés kiindulópontokra visszajutásának segítése. Ahol azt a térség adottságai lehetővé teszik, más túratípusokkal közös csomagajánlatok kialakításának ösztönzése.

Tevékenységek

- Minőségi és modern víziturisztikai eszközök beszerzésének ösztönzése a hálózatban szereplő bérlőpontokon.
- A bérlőpontok hálózatos működésének és eszközellátottságának biztosítása érdekében az eszköszállítást biztosító járművek és szükséges kiegészítők beszerzése.
- Túratípusváltás lehetőségének biztosítása az egyes bérlőpontokon. Amennyiben releváns, kerékpárbérléshez, szállításhoz és tároláshoz szükséges eszközök beszerzése.
- Horgászattal egybekötött vízitúrák szervezésének ösztönzése.

Indikátorok

Output

- Beszerzett eszközök száma térségenként (db)

Eredmény

- Vízitúrázók aránya a felnőtt lakosságból országos szinten (fő)

Feladatok és ütemezés

- Víziturisztikai szolgáltatói hálózat kialakítása (rövidtáv)
- Eszközbeszerzés (rövidtáv)
- Szolgáltatói hálózat működtetése, üzemeltetése (folyamatos)
- Tájékoztató és szemléletformáló kampányok a víziturisztikai szolgáltatók számára, melyek rávilágítanak a kombinált csomagokban s egyáltalán az élménycsomagokban való gondolkodásban rejlő potenciálra (folyamatos)

Érintettek

Víziturisztikai eszközökkel rendelkező önkormányzatok, szakmai, civil és piaci szereplők, AÖFK, vízügyi igazgatóságok, MKKSZ, MTSZ, MAKETUSZ, MAVITUSZ, MVSZ, MLTKSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, MTÜ, világörökség gondnokságok

Várható költségek

760 millió Ft

2.4. Vízitúra-specifikus szálláshely és vendéglátás fejlesztés

Cél

A folyók, tavak partján található nagyobb megállóhelyek közelében aktív turisztikai szálláshelyek létrehozása, sátorozóhelyek kialakítása, a meglévő szállások mosdókapacitásának növelése, közösségi terek létrehozása, közösségi konyhák kialakítása és felszerelése, valamint azok üzemeltetése. A szálláshelyek és sátorozóhelyek, illetve az ezek kiszolgálásához szükséges infrastruktúra fejlesztése során a természetes zöldfelületek védelme.

Vízparti ifjúsági szállások, gyermektáborok felújítása a vízitúrázással egybekötött osztálykirándulások és vándortáborok segítésére.

Tevékenységek

- Magasabb minőségű szálláshelyek, vendéglátóhelyek kialakítása és annak ösztönzése alulhasznosított, vízparti, állami vagy önkormányzati tulajdonú épületekből frekventált vízi túrázók által is érintett helyszíneken úgy, hogy az egyéni túrázók is használhassák.
- Sátorhelyek, bivakolásra alkalmas infrastruktúra fejlesztése a vízhez közeli, biztonságos helyszíneken. Az állami-, közösségi-, valamint a magánvizek partján történő sátorozás megengedő jellegű szabályozásának kiegészítése.
- Glamping⁸ sátrak és faházak kialakításának ösztönzése meglévő vízparti kempingek területén úgy, hogy az egyéni túrázók is használhassák.

Indikátorok

Output

- Létrejött szálláshelyek és férőhelyek (szobák, ágyak) száma (db)
- Felújított kempingek, ifjúsági szállások száma (db)

Eredmény

- Szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (db)

Feladatok és ütemezés

- Meglévő alulhasznosított állami, önkormányzati ingatlanok megvizsgálása aktív turisztikai szálláshelyhasznosítás szempontjából (rövidtáv)
- Meglévő ifjúsági táborok, gyermektáborok állapot-monitoringja és a felújítási szükségletek szerinti prioritizálása (rövidtáv)
- Szükséges tervezési munkálatok elvégzése gördülő tervezésben, folyamatosan alkalmazkodva a forrásokhoz (folyamatos)
- Kivitelezés (folyamatos)
- Fenntartás, üzemeltetés (folyamatos)

Érintettek

Alulhasznosított állami ingatlanokat kezelő állami szervezetek, önkormányzatok, aktív turisztikai szolgáltatók, AÖFK, vízügyi igazgatóságok, illetékes nemzeti park igazgatóságok, MTÜ, környezetvédelmi hatóság, világörökség gondnokságok

Várható költségek: 1,5 milliárd Ft

---

⁸ Magasabb kényelmet garantáló sátor, faház melyet szolgáltatásként értékesítenek a szolgáltatók, így nem szükséges saját sátrat vinnie a túrázónak, mégis hasonló élményben lehet része mintha kempingezne.

2.5. Szolgáltatók képzése, szemléletformálása

Cél

A vízitourisztikai szolgáltatók szakmai és üzleti képzése, természetvédelmi oktatása, környezettudatosságot erősítő szemléletformálása, annak érdekében, hogy minél színvonalasabb és fenntarthatóbb szolgáltatást legyenek képesek nyújtani a turisták számára.

A szemléletformálás a szolgáltatók véleménycseréjével is segíthető, amihez konferenciák, találkozók szervezése elengedhetetlen. Ezeken az eseményeken megtörténhet a jó gyakorlatok bemutatása, a tapasztalatcsere.

Tevékenységek

- Szakmai találkozók szervezése országos és térségi szinten
- Jó gyakorlatokat gyűjtő képzési anyag, portfólió összeállítása

Indikátorok

Output

- Képzési anyag, amely a szolgáltatók rendelkezésére áll (igen/nem)
- Konferenciák száma (db)

Eredmény

- Képzéseken résztvevők száma (fő)
- A témában szervezett konferenciákon résztvevők száma (fő)

Feladatok és ütemezés

- Szakmai képzési anyag összeállítása (rövidtáv)
- Képzések, konferenciák szervezése és lebonyolítása (folyamatos)

Érintettek

MKKSZ, MAVITUSZ, MVSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, AÖFK, MOHOSZ, illetékes nemzeti park igazgatóságok, világörökség gondnokságok

Várható költségek (millió Ft)

240 millió Ft

3. Széleskörű elérés

3.1. Offline információ, kommunikáció és szemléletformálás

Cél

Egységes brand, kötelezően alkalmazandó arculati kézikönyv bevezetése. A meglévő arculatok felülvizsgálata, egy egységes arculat használata. Az arculati elemek feltüntetése a beruházásoknál, eszközbeszerzéseknél, tájékoztatótablákon, kiadványokon és egyéb offline felületeken a márkaépítés érdekében.

Kiadványok, térképek, szemléletformáló anyagok kiadása a vízturizmus témakörében. A vízturizmus népszerűsítése rádió és televízióműsorokban, szemléletformáló jellegű kommunikáció folytatása a biztonság, környezettudatosság és az új fejlesztések kommunikálása érdekében. A vízitúrázással kapcsolatos félelmek megszüntetése, és a túratípustól korábban tartó turisták megszólítása.

Tevékenységek

- A meglévő 2014-2020-as EU-s ciklus GINOP fejlesztésekből létrehozott arculat felülvizsgálata és egységes elfogadása.
- Új, nyomtatott vízitúratérképek és -kiadványok kiadása.
- A vízitúra-útvonalak kitáblázása útbaigazító és figyelmeztető jelzésekkel, illetve információs táblák elhelyezése a pihenőpontokon.
- Tartalomgyártás rádió és televíziós műsorokban.
- Információs anyagok a horgászoknak, illetve a vízitúrázóknak a békés egymás mellett élés érdekében.

Indikátorok

Output

- Létrejött egységes arculati kézikönyv (igen/nem)
- Kihelyezett táblák száma (db)
- Kiadott ingyenes kiadványok száma (db)
- Rádió- és TV-megjelenések száma (db)

Eredmény

- Megvásárolt kiadványok, térképek (db)
- Vízitúra-megállóhelyeken elérhető ingyenes kiadványok, térképek (db)

Feladatok és ütemezés

- Táblázás (középtáv)
- Médiakövetés (folyamatos)
- Tartalomgyártás (folyamatos)

Érintettek

Térképészítéssel foglalkozó piaci szereplők (pl. Cartographia), MKKSZ, MAVITUSZ, MVSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, MOHOSZ, illetékes nemzeti park igazgatóságok, MTÜ, világörökség gondnokságok

Várható költségek: 525 millió forint

3.2. Online marketing, információ és kommunikáció

Cél

A víztúrázás népszerűsítését célzó online kommunikáció újragondolása. A vízturizmus egészéhez segítséget nyújtó online portfólió tartalomfejlesztése, mely minden szükséges információt egymásra mutató, könnyen elérhető felületeken gyűjt. A platform alapja az MKKSZ által fejlesztett portfólió, melynek tartalomfejlesztésével jelentős előrelépés érhető el. A Vitorlázz Itthon kártya újragondolása és kiterjesztése.

Jelenleg az önállóan víztúrázók részére többé-kevésbé elavult papír térképek és tematikus elektronikus térképek állnak rendelkezésre a tájékozódáshoz. Olyan térkép, amely telefonon is használható, és feltünteti a víztúrázó pozícióját a VíziKék applikációban, és a google térképben érhető el, azonban a VíziKék is csak tematikus információkat ad (kempingek, kikötőhelyek), míg a google térkép nem tartalmaz semmilyen vízturisztikához köthető információt.

A vízügyi szervezetek kötelező feladatai között szerepel a jogszabály által víziúttá nyilvánított vizeken hajóút kitűzési térképeket készíteni, amelyek tartalmazzák többek között az összes hajózást irányító jelet (táblák, bóják) és vízépítési építményt (sarkantyúk, hidak, gátak). A víziúttá nem nyilvánított vizeken, ahol a hajóút kitűzési terv készítése nem kötelező, alapvetően megfelelnek a vízügyi alaptérképek is a vízturisztikai információk feltüntetéséhez.

Célszerű lenne a kitűzési tervekben szereplő állami alapadatok felhasználásával, a vízturisztika szempontjából fontos információkkal kiegészített térkép létrehozása és közzététele. Az alaptérkép önmagában is jelentősen támogatná az önállóan túrázók tervezési, tájékozódási tevékenységeit, és mellette megfelelő alaptérképként szolgálna a különböző vízturisztikai szolgáltatók részére. Ilyen szolgáltatók lehetnek például a vízijármű (evezős járművek, vitorlás csónakok) bérbeadók, vízturisztikai hálózatot működtetők. Az alaptérkép nagy mértékben növelné a víztúrázás biztonságát víziközlekedési szempontból, és növelné az élmény élvezeti értékét is.

A tavaszi és az őszi időszakban intenzívebb kommunikáció a szezonális csökkenésére. A vízturizmus ezekben az időszakokban is releváns túratípus, de sok turista a nyárral azonosítja. Ezt a sztereotípiát tudatos kommunikációval le lehet bontani, ezzel a szolgáltatók bevételeit is ki lehet tolni a szezonon túlra. A klímaváltozás hatásainak erősödésével párhuzamosan várhatóan egyre vonzóbbak lesznek a szezon eleji és végi időszakok, egyrészt a hóhullámok hiánya, másrészt az aszályos nyári időszakokban szélsőségesen alacsony vízállásokhoz képest kedvezőbb vízállások miatt.

Online tartalmak esetében szükséges, hogy átirányítás legyen a nemzeti park igazgatóságok és más releváns szervezetek információs anyagára, túralehetőségeire.

Tevékenységek

- Folyamatos kapcsolattartás a különböző platformokon keresztül a túrázóközönséggel. A jelentkező igényekre való reagálás specifikus tartalmakkal.
- Weboldalak, applikációk üzemeltetéséhez szükséges tartalomgyártás a fogyasztói szokásokhoz igazodva.
- A Vitorlázz itthon és egyéb kedvezménykártya-rendszerekkel való együttműködés lehetőségeinek megvizsgálása.
- A HORINFO szakrendszer kapcsán megjelenő horgászturisztikai app beépítése az aktív turizmusba. Az aktív turisztikai és horgászturisztikai térképek összehangolása.
- Hajóút kitűzési térképek felhasználásának lehetőségének megteremtése (hajóút-kitűzési térképek egységesítése)
- Az hajóút-kitűzési terv információtartalmán túli információk körének meghatározása, a szükséges információ begyűjtése és bedolgozása az alaptérképbe
- Az alaptérkép gazdájának kijelölése, és az adatfrissítés módszerének meghatározása
- Az alaptérkép mobil eszközökön való használatának lehetőségének megteremtése

- Az alaptérkép vállalkozások általi felhasználása szabályainak megalkotása.

Indikátorok

Output

- Online tartalmak száma a videómegosztó platformokon, közösségi médiában (db)
- Online megjelenő vízturisztikai témában íródott cikkek száma (db)
- Mobil eszközökön használható Vízturisztikai alaptérkép elkészül (igen/nem)

Eredmény

- Közösségimédia-tartalmak és weboldalak elérési adatai (fő)
- Alaptérképet használó természetes és jogi személyek száma (fő, db)

Feladatok és ütemezés

- Felületek fenntartása, üzemeltetése (folyamatos)
- Applikációk, weboldalak továbbfejlesztése (rövidtáv)
- Minőségi tartalomgyártás (folyamatos)
- Hajóút-kitűzési tervek egységesítése és alaptérképbe illeszthetőségének megteremtése
- Vízturisztikai vonatkozású térképi adatok meghatározása és gyűjtése (rövidtáv)
- Az alaptérkép fenntartásával kapcsolatos folyamatok meghatározása (rövidtáv)
- Fenntartás, üzemeltetés (folyamatos)

Érintettek

Illetékes minisztérium, MKKSZ, MAVITUSZ, MVSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, véleményvezérek, tartalomgyártók, AÖFK, országos és térségi aktív turisztikai kommunikáció- és menedzsmentszervezetek, MOHOSZ, illetékes nemzeti park igazgatóságok, MTÜ, világörökség gondnokságok

Várható költségek

1340 millió forint

3.3. Vízijártasság az iskolai oktatásban – Matula Program

Cél

A vízitúrázással kapcsolatos tudnivalók elsajátítását minél több gyermek számára elérhetővé kell tenni. Különösen igaz ez a vízparti településeken. A vízitúrázás népszerűsítésével párhuzamosan az úszásoktatást is ki kell terjeszteni, akár szabadvízen is, ahol erre biztonságosan adottak a feltételek. A vízparti településeken költségesebb utazás nélkül is könnyű integrálni a vízzel és a víziközlekedéssel való ismerkedést. A vízturisztikai és vízisportszervezetek bevonásával a mindennapi testnevelésórákba (tömbösített órák), valamint táborokon keresztül mindez megvalósítható lenne.

Fontos, hogy a diákok a táj-, élőhely-, fajismerettel kapcsolatos tudnivalókról is kapjanak információt, melyben a nemzeti park igazgatóságok is segítenek.

További eszközhasználathoz a költségek racionalizálása érdekében kölcsönösen hasznos együttműködéseket kell kialakítani a vízturisztikai szolgáltatókkal, ami az eszköz tulajdonosának, a túravezetőnek, az iskoláknak és az önkormányzatoknak is kielégítő.

A vízitúrázás népszerűsítésében kiemelt szerepe van a pedagógusoknak, ezért a tanárok ösztönzése érdekében kedvezményes vízitúrázási lehetőségek kidolgozására is szükség van a pedagógusok (és családjaik) számára.

Tevékenységek

- Reprezentatív felmérés a diákok számára a gyermekek vízhez, túrázáshoz való viszonyának és igényeinek felmérése érdekében.
- A vízbarátsággal, táj-, élőhely-, fajismerettel kapcsolatos oktatási anyag kidolgozása és beépítése a tanrendbe.
- Az úszásoktatás és vízitúraalapok oktatásának támogatása.
- A pedagógusok szemléletformálása, az elköteleződés jegyében kedvezményes bevezetőtúrák szervezése a részükre, közösen családjaikkal.

Indikátorok

Output

- A vízijártasság Nemzeti alaptantervbe való beépüléséhez a kapcsolódó tananyagok kidolgozásra kerülnek (igen/nem)

Eredmény

- Résztvevő diákok száma (fő)

Feladatok és ütemezés

- A vízijártasság beilleszthetőségének vizsgálata a Nemzeti alaptantervbe (rövidtáv)
- Reprezentatív felmérések készítése (rövidtáv)
- Matula program részletes kidolgozása (rövidtáv)
- Matula program végrehajtása (középtáv)
- Fenntartás, üzemeltetés (folyamatos)

Érintettek

Illetékes minisztérium, MKKSZ, MAVITUSZ, MVSZ, MESZ, AÖFK, MOHOSZ

Várható költségek:

1000 millió forint

3.4. Vízi Vándortábor program kibővítése

Cél

A Vándortábor program célja, hogy a gyerekek aktívan, közösségben és a természetben töltsék a nyári szünet egy részét, miközben megismerik hazánk természeti és kulturális értékeit. A vízi vándortáborok további célja, hogy egyrészt már gyerekkorban megszerettessék a vízitúrázást, másrészt kiszámítható vendégforgalmat, bevételt és ezáltal fejlesztési lehetőséget biztosítsanak a vízpartközeli szolgáltatóknak. Ezen felül a kevésbé ismert, de vízitúrázásra alkalmas folyószakaszainkra is ráirányítják a figyelmet.

Az osztálykirándulások szervezésének segítése érdekében aktív program kidolgozása és elindítása, aminek része a vízitúrára épülő osztálykirándulás is. A szervezők a nyári táborokhoz hasonlóan az őszi, tavaszi időszakban, a rendelkezésre álló kenukkal és felszerelésekkel háromnapos túrákat állítanak össze szállással, étkezéssel, programokkal, amire az iskoláknak csak időpontot kell foglalniuk.

A MOHOSZ által szervezett horgásztáborokban a vízitúrázás, a vízitúrázók és a horgászok békés egymás mellett élésének népszerűsítése.

Tevékenységek

- Vízi vándortáborok szervezése és lebonyolítása.
- Igény esetén, evezős, SUP, sárkányhajós és vitorlás vándortáborok szervezésének lehetőségének megvizsgálása, pozitív elbírálás esetén támogatása.
- Osztálykirándulások szervezéséhez, lebonyolításához szükséges eszközök logisztikájának kialakítása.

Indikátorok

Output

- Újonnan bevont szakaszok száma (db)
- Táborok kapacitása (fő)

Eredmény

- Részt vevő gyermekek száma (fő/év)
- Vízi osztálykirándulások száma (db/év)

Feladatok és ütemezés

- Bevonható szakaszok számbavétele és kiválasztása (rövidtáv)
- Új helyszínek folyamatos bevonása (folyamatos)

Érintettek

MKKSZ, MAVITUSZ, MVSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, AÖFK, Aktív Magyarországért felelős államtitkárság, illetékes nemzeti park igazgatóságok, illetékes vízügyi igazgatóságok, világörökség gondnokságok

Várható költségek

Átlagosan évente 600 millió Ft, összesen 10 évre 6 milliárd Ft

3.5. Népszerűsítő események, rendezvények, túramozgalmak

Cél

A gyalogtúrázásban népszerű jelvénytulajdonos mozgalmak (Kéktúra) a víztúrázásba is bevezethetők. Ezek a tapasztalatok szerint motiválják a túrázókat, és képesek új belépőket is generálni. A folyókra és tavakra a jellegük szerint tematikus programokat is ki kell alakítani (pl. határfolyók jelvénytulajdonos mozgalom, vitorlással teljesíthető Balaton-kör stb.).

Szükség van a vízitourizmust népszerűsítő kitelepülésekre és rendezvényekre is, valamint olyan fesztiváljellegű programokra, ahol az érdeklődők kipróbálhatják az eszközöket. Emellett a komolyabb szabadidős, amatőr versenyek szervezésére is szükség van, mert ezek népszerűsége is emelkedik.

Tevékenységek

- Vízi jelvénytulajdonos mozgalmak létrehozásának, fejlesztésének ösztönzése.
- A nagy közönségnek szóló aktív turisztikai kitelepüléseken a vízitourizmust bemutató stand biztosítása.
- A versenysporthoz kapcsolódó rendezvényeken megjelenés, kitelepülés a víztúrázás, vitorlástúrázás népszerűsítése.
- Gyermeknek, kezdőknek nyílt napok szervezése ingyenes, rövid túrákkal, a túratípus kipróbálásának elősegítésére.
- Szabadidős sportversenyek, teljesítménytúrák szervezése, vízi instant túrák kijelölése.
- Oktatással és ismeretanyag terjesztésével kapcsolatos események támogatása.

Indikátorok

Output

- Túramozgalmak, jelvénytulajdonos túrák száma (db)

Eredmény

- Jelvénytulajdonos túrákat teljesítők száma (fő)
- Instant túrák QR-kódjainak beolvasásainak száma (db)

Feladatok és ütemezés

- Sport- és szabadidős rendezvények szervezése, lebonyolítása (folyamatos)
- Országos jelvénytulajdonos túraútvonalak kijelölése (rövidtáv)
- Applikációk, weboldalak fejlesztése (rövidtáv)
- Fenntartás, üzemeltetés (folyamatos)

Érintettek

AÖFK, MKKSZ, MAVITUSZ, MVSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, helyi vízitourisztikai szolgáltatók, önkormányzatok, vízügyi igazgatóságok, illetékes nemzeti park igazgatóságok, MTÜ, világörökség gondnokságok

Várható költségek

545 millió Ft

4. Kedvező szabályozási és szervezeti környezet

4.1. A vízi- és vitorlástúrázást érintő szabályozási környezet felülvizsgálata, alakítása

Cél

A Hajózási Szabályzatban és a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvényben foglaltak felülvizsgálata, aktualizálása, a kor igényeihez igazítása, életszerűvé tétele. A szabályozás terjedjen ki azokra a területekre is, amelyek a törvényalkotás idején még nem voltak a vízturizmus részei.

A Hajózási Szabályzatban külön kategóriaként, vagy teljesen önállóan jelenjen meg a vízitúrázás, a kajak, a kenu, a SUP, az engedély nélkül vezethető vitorlás csónak és a sárkányhajó, típus-specifikus szabályozásokkal együtt. A mentőmellény mellett számítsanak szabályos mentőeszköznek az 50N felhajtóerővel rendelkező úszássegítő mellény is. Újra kell gondolni a vízitúrázás esetében a kormányzás és a mentőmellény-viselés korhatárát úgy, hogy az ne jelentsen biztonsági kockázatot.

Hasonlóan az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvénynek az erdő látogatásáról szóló szabályaihoz (91. §), a vízgazdálkodási törvénybe is kerüljön egy felelősséget kizáró rendelkezés az alábbiak szerint: A nemzeti vagyona tartozó vizeken, a víz partján, parti sávján, a vízügyi igazgatási szerv vagyonek kezelésében lévő szabadon megközelíthető ingatlanon bárki magáncélból, jogszabály által meghatározott rendelkezések betartásával, csak saját felelősségére tartózkodhat. Az ott-tartózkodással összefüggésben keletkezett kár esetében kártérítés nem jár.

Tevékenységek

- A strandeszközökkel és vízturizmussal összefüggő szabályozás felülvizsgálata és életszerűvé tétele az érintett szervezetekkel közösen.

Indikátorok

Output

- A vízitúra-útvonalakat érintő területeken a bevezethető területek lehatárolása megtörténik (igen/nem)
- Szükséges szabályozások létrejönnek (igen/nem)

Eredmény

- Vízturizmussal kapcsolatos büntetések és balesetek száma (db)

Feladatok és ütemezés

- A jogszabályi problémák felmérése, kezelésükre vonatkozó szakmai javaslatok megfogalmazása (rövidtáv)
- Természetvédelmi és vízügyi hatósági és igazgatósági egyeztetések folytatása (rövidtáv)
- Szükséges szabályozási változtatások végrehajtása (rövidtáv)

Érintettek

Természetvédelmi és vízügyi hatóságok, AÖFK, érintett minisztériumok, a szabályozások által érintett egyéb szereplők, MKKSZ, Vízimentők Magyarországi Szakszolgálat, MAVITUSZ, MVSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, MOHOSZ, vízügyi igazgatóságok

Várható költségek

A szabályozási környezet változtatásához szükséges feladatok ellátása az érintett szervezetek kötelező feladatellátásának részét képezi.

4.2. Térbeli és időbeli zónásítás, látogatómenedzsment

Cél

A kisebb folyók és tavak a horgászok és a vízitúrázók kedvelt helyei, de a nagy tavakon (Balaton, Tisza-tó, Velencei-tó) és a jelentősebb hajóforgalmat lebonyolító folyószakaszokon konfliktusok alakulhatnak ki.

A zónásítás (különböző vízi járművek időben, illetve térben történő elkülönítése) csökkenti a konfliktusok kialakulását, látogatókorlátozással egybekötve hozzájárul a védett természeti értékek fenntartható bemutatásához és a szelíd turizmusból származó bevételek növeléséhez. Mindezt a korlátozásoknak köszönhetően, anélkül, hogy károsítaná a gazdag élővilágot, az érintetlen természeti környezetet.

A népszerű helyszíneken forgalmi szabályozással kell védeni a túrázókat a hullám keltéssel, nagy sebességgel közlekedő vízijárművekkel szemben.

Sport- és szabadidős vízterületek kijelölése, amelyek kifejezetten csak szabadidős célokra használhatóak, a vontatott sporteszközökre kijelölt helyekhez hasonlóan. Cél a hullámkeltés csökkentése, a túrázók, horgászok biztonsága és a természet védelme.

A táji adottságokhoz való alkalmazkodás és a terhelhetőség figyelembevétele a látogatómenedzsmentben. Lényeges szempont a szezonális (például vegetációs időszak, adott faj vonulási időszaka, szaporodási időszak, élőhelyek sérülékenysége), a terhelések kumulatív hatását értékelni kell. A túlterhelt területeken beavatkozásokra van szükség.

Tevékenységek

- Érintett helyszínek felmérése és a szükséges szabályozás kialakítása racionális, életszerű feltételek kidolgozásával úgy, hogy a lehető legtöbb szereplő számára elfogadható legyen.

Indikátorok

Output

- Szükséges jogszabálmódosítások megtörténnek (igen/nem)
- Térben és időben kijelölt zónák száma (db)

Eredmény

- Vízituzizmussal kapcsolatos szabálysértések és balesetek száma (db)

Feladatok és ütemezés

- Térbeli és időbeli zónák felmérése és elhatárolása (rövidtáv)
- A szükséges jogszabálmódosítások megalkotása (rövidtáv)
- A vízitúra-útvonalakat érintő területeken a bevezethető területek lehatárolása (rövidtáv)
- A vízitúrázás látogatói szabályzatának kidolgozása (rövidtáv)

Érintettek

MKKSZ, MAVITUSZ, MVSZ, MESZ, MOHOSZ, Közlekedési Hatóság, illetékes minisztériumok, vízügyi igazgatóságok, illetékes nemzeti park igazgatóságok, világörökség gondnokságok

Várható költségek: 100 millió Ft

4.3. Vízirendészet és vízimentési feltételek javítása

Cél

A biztonság növelése érdekében a vízimentés feltételeinek javítása minden, túrázásra használt vízfelületen. GPS-es nyomkövető eszközök használata a bérlőpontokon, eszközökön. A vízi rendészeti szervek jelenlétének erősítése a szabályszegések megakadályozása érdekében. A terepi tájékoztató és a „vízi KRESZ-táblák” mellett a hatósági személy- és eszközállomány fejlesztése, különös tekintettel a rendészeti feladatok személyi jelenlét nélküli ellátását lehetővé tévő technológiák alkalmazására, bevezetésére.

Tevékenységek

- A turisztikailag frekvenciátalt folyószakaszokon a vízimentés és rendészet megszervezése, a meglévő vízimentőegységek és rendészeti egységek számának növelése a szezonban.
- A kijelölt kikötőkben a vízimentés és vízirendészet infrastruktúrájának megteremtése, mentőeszközök, a mentést segítő felszerelések beszerzése. A mentési szolgáltatással még nem rendelkező vízfelületeken a mentési rendszer megszervezése és kialakítása a balatoni mintájára. A mentésirányítási rendszer országossá bővítése.
- Országos akkreditált vízimentőképzés támogatása.
- A bérlőpontokon az önállóan, bérelt hajóval vízitúrázók számára GPS-alapú nyomkövető eszközök beszerzése és kötelező használata. Ez segíti az eltévedt, bajba került túrázók mentését, főként a kiterjedt nádasokkal tarkított vizeinken (pl. Tisza-tó).

Indikátorok

Output

- Beszerzett eszközök száma (db)
- Vízimentőbázisok száma (db)
- Tudásanyag, oktatási anyag létrejön (igen/nem)

Eredmény

- Megfelelő mentési kapacitással rendelkező vízfelületek, szakaszok száma (km)
- Oktatásokon résztvevők száma (fő)
- Képesítéssel rendelkező vízimentők száma (fő)

Feladatok és ütemezés

- Vízirendészeti és vízimentési feladatok tudás- és oktatási anyagának átdolgozása (rövidtáv)
- Eszközbeszerzés (rövidtáv)
- Vízimentőbázisok tervezése, kivitelezése (folyamatos)
- Képzések kidolgozása és szervezése (folyamatos)
- Felelősségbiztosítási rendszer kidolgozása (rövidtáv)

Érintettek

Vízügyi igazgatóságok, Vízimentők Magyarországi Szakszolgálat, MKKSZ, MVSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, illetékes minisztérium, illetékes nemzeti park igazgatóságok

Várható költségek: 3,3 milliárd Ft

4.4. Túravezetők szakmai felkészítése

Cél

Többszintű, moduláris túravezető-képzés létrehozása. A különböző szintek és modulok kapcsolódjanak egymáshoz, adjanak egyre magasabb elméleti és gyakorlati tudást. A különböző szintek különböző jogkörrel ruházzák fel a résztvevőket a túrakísérőtől a nagy csoportok vezetésére alkalmas túravezetőig. Külön modulok szelíd és vadvízen való evezéshez.

Ezzel tovább növelhető a túrázók száma, hiszen a túravezetők biztonságérzetet adnak és segítik a kezdő túrázókat.

Fontos, hogy a túravezetők tisztában legyenek a természeti értékek védelmével is. Melyek azok a területek, amelyek a legfontosabb ivó-, szaporodó-, fészkelő-, táplálkozó-, pihenőhelyek, és amelyeknek a nyugalmát meg kell őrizni, el kell kerülni. Milyen típusúak az élővilágvédelmi szempontból kitüntetett jelentőségű, víziturstizmussal potenciálisan veszélyeztethető élőhelyrészek és melyek a legfontosabb, potenciálisan érintett fajok, élőlénycsoportok. A túrázók elsősorban ezen természeti élmények miatt érkeznek, így meg kell találni, hogy mi az a megfelelő módszer, amellyel a túravezetők bemutatják az élőlényeket az ok erősebb zavarása nélkül.

Tevékenységek

- Akkreditált képzési módszertan és tananyag kidolgozása
- Különböző szintű képzések szervezése országos szinten

Indikátorok

Output

- Akkreditált képzések száma (db)

Eredmény

- Képzéseken résztvevők száma (fő)
- Képzéseken jogosultságot szerzők száma (fő)

Feladatok és ütemezés

- Négy szintű képzési rendszer bevezetéséhez szükséges feltételek megteremtése (rövidtáv)
- Négy szintű képzési rendszer bevezetése (rövidtáv)
- Képzések megszervezése és lebonyolítása (folyamatos)

Érintettek

MKKSZ, MAVITUSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, illetékes nemzeti park igazgatóság, világörökség gondnokságok

Várható költségek

180 millió Ft

4.5. Vízijártassági és/vagy biztonságtechnikai képzés a túrázók számára

Cél

A Vándortábor programnak köszönhetően sokan már gyermekkorban találkoznak a vízitúrázással. Vannak azonban olyanok is, akik felnőttkorban kapnak kedvet. Szükséges a vízitúrázók alapszintű oktatása, mely a szabályok megismerésére, az alapvető technikák elsajátítására terjed ki. A szervezett túrákon résztvevők a túra megkezdése előtt egy kötelező, rövid oktatást, tájékoztatót kapnak a túravezetőtől. Az oktatás a vízre szállás feltétele, melynek a szabályozásába is be kell épülnie. Ezzel tovább növelhető a túrázók biztonsága, vészhelyzet esetén tudják, mit kell tenniük, és tisztában lesznek a vízen közlekedőkre vonatkozó általános szabályokkal. Egyéni bérlések során a hasonló oktatás nem életszerű, így cél, hogy a kezdők először vezetett túrán vegyenek részt. Ezt követően a szabályokat és alapvető technikát ismerve már egyéni túrát is magabiztosan teljesíthetnek.

Tevékenység

- Kötelezően egységes formában tartandó információs tananyag kidolgozása és kötelezővé tétele.
- Jogszabályba való integrálás.

Indikátorok

Output

- Egységes képzési anyag létrejön (igen/nem)

Eredmény

- Képzésen résztvevők száma (db)
- Vízi balesetek száma (db)

Feladatok és ütemezés

- Szabályozási környezet kialakítása (rövidtáv)
- Képzési anyag létrehozása, 3 évenkénti felülvizsgálata (folyamatos)

Érintettek

MKKSZ, MAVITUSZ, víziturisztikai szolgáltatók, Vízimentők Magyarországi Szakszolgálat, MVSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, világörökség gondnokságok

Várható költségek

250 millió Ft

4.6. Szakmai egyeztetések, workshopok, konferenciák

Cél

Megfelelő találkozási felület biztosítása a vízturisztikában érdekelt szakmai szervezeteknek. A rendezvények felületet adnak az innovatív kezdeményezések, jó példák és kerülendő gyakorlatok megosztására, így segítik a hazai vízturizmus fejlődését, a szolgáltatói és irányítói kör szemléletformálását.

Cél, hogy a jelenleg is rendszeresen megrendezett országos konferenciák térségi szinten is elterjedjenek és egy-egy folyószakasz együttműködései bővüljenek, mind a szolgáltatások összekapcsolása, mind a keresztpromóciók terén.

Cél, hogy a vízturizmus szereplői között – beleértve az állami szereplőket is – a feladatok elosztása világos, egyértelmű és a kompetenciáknak megfelelő legyen.

Az érintett szervezetek részvételével egy vízitúra kerekasztal létrehozása, ahol az alapelvek, irányelvek kidolgozásra kerülnek és amely segíti a támogatáspolitikai rendszer, a pályázati kiírások szakmai megvalósítását.

Tevékenység

- Workshopok, konferenciák szervezése és lebonyolítása
- Szakmai egyeztetések kezdeményezése a feladatok leosztásának újragondolására az érintett állami szereplők között. Ha szükséges közös jogszabálmódosítások kidolgozása.

Indikátorok

Output

- workshopok, konferenciák száma (db)

Eredmény

- workshopokon, konferenciákon résztvevők száma (fő)

Feladatok és ütemezés

- partneri kör folyamatos szélesítése országos és térségi szinten (folyamatos)
- konferenciák lebonyolításához szükséges feltételek megszervezése (folyamatos)
- konferenciák lebonyolítása (folyamatos)

Érintettek

MKKSZ, MAVITUSZ, vízturisztikai szolgáltatók, Vízimentők Magyarországi Szakszolgálata, MVSZ, MESZ, MSSZ, SUP szakágat képviselő szervezetek, MOHOSZ, vízügyi igazgatóságok, illetékes nemzeti park igazgatóságok, MTÜ, világörökség gondnokságok

Várható költségek

100 millió Ft

Intézkedéseket összefoglaló táblázat

Magas minőségű biztonságos infrastruktúra	Komplex szolgáltatások és attrakciók	Széleskörű elérés	Kedvező szabályozási és szervezeti környezet
<ul style="list-style-type: none"> • Túraútvonalak part menti fejlesztése • Biztonságos, vízitúrázáshoz és a folyók átjárhatóságához szükséges vízi infrastruktúra fejlesztése • Kishajós vitorlázás infrastrukturális feltételeinek javítása • Új vízfelületek bevonása 	<ul style="list-style-type: none"> • Meglévő attrakciók becsatornázása a vízturizmusba, új attrakciók létrehozása • Működő megállópontok és szolgáltatók egységes hálózatba szervezése • Vízturisztikai szolgáltatások fejlesztése, összekapcsolása más túratípusokkal • Vízitúra-specifikus szálláshely és vendéglátás fejlesztés • Szolgáltatók képzése, szemléletformálása 	<ul style="list-style-type: none"> • Offline információ, kommunikáció és szemléletformálás • Online marketing, információ és kommunikáció • Vízijártasság az iskolai oktatásban – Matula program • Vízi Vándortábor program kibővítése • Népszerűsítő események, rendezvények 	<ul style="list-style-type: none"> • A vízi- és vitorlástúrázást érintő szabályozási környezet felülvizsgálata, alakítása • Térbeli és időbeli zónásítás, látogatómenedzsment • Vízirendészet és vízimentés feltételeinek javítása • Túravezetők szakmai felkészítése • Vízijártassági és/vagy biztonságtechnikai képzés a túrázók számára • Szakmai egyeztetések, workshopok, konferenciák

A STRATÉGIA ESZKÖZRENDSZERE ÉS FINANSZÍROZÁSA

A Stratégia időtávja 2035 tehát magába foglalja a 2028-2034-es európai uniós költségvetési ciklust is. A következő ciklus forrástervezésekor a megvalósításhoz szükséges források is betervezhetőek. A becsült költségeket és a jelenlegi (2021-2027 EU ciklus) forrásokat az alábbi két táblázat foglalja össze:

Intézkedés csoportok	Intézkedés megnevezése	Becsült költség (millió Ft)
Magas minőségű biztonságos infrastruktúra	Túraútvonalak fejlesztése	3 200
	Biztonságos, víztúrázáshoz és az átjárhatóságához szükséges infrastruktúra fejlesztése	2 460
	Kishajós vitorlástúrázás infrastrukturális feltételeinek javítása	300
	Új vízfelületek bevonása	2 000
Az intézkedéscsoport becsült költsége		7960
Komplex szolgáltatások és attrakciók	Meglévő attrakciók becsatornázása a vízturizmusba, új attrakciók létrehozása	2 000
	Működő megállópontok és szolgáltatók egységes hálózatba szervezése	700
	Vízturisztikai szolgáltatások fejlesztése, összekapcsolása más túratípusokkal	760
	Vízitúra-specifikus szálláshely és vendéglátás fejlesztés	1 500
	Szolgáltatók képzése, szemléletformálása	240
Az intézkedéscsoport becsült költsége		5200
Széleskörű elérés	Offline információ, kommunikáció és szemléletformálás	525
	Online marketing, információ és kommunikáció	1 340
	Vízijártasság az iskolai oktatásban – Matula Program	1 000
	Vízi Vándortábor program kibővítése	6 000
	Népszerűsítő események, rendezvények	545
Az intézkedéscsoport becsült költsége		9410
Kedvező szabályozási és szervezeti környezet	A vízi- és vitorlástúrázást érintő szabályozási környezet felülvizsgálata, alakítása	-
	Térbeli és időbeli zónásítás, látogatómenedzsment	100
	Vízirendészeti és vízimentési feltételek megteremtése	3 300
	Túravezetők szakmai felkészítése	180
	Vízijártassági és/vagy biztonságtechnikai képzés a túrázók számára	250
	Szakmai egyeztetések, workshopok, konferenciák	100
Az intézkedéscsoport becsült költsége		3930
Az összes intézkedés becsült összköltsége		26 500

6. ábra Intézkedések költségösszesítő táblája

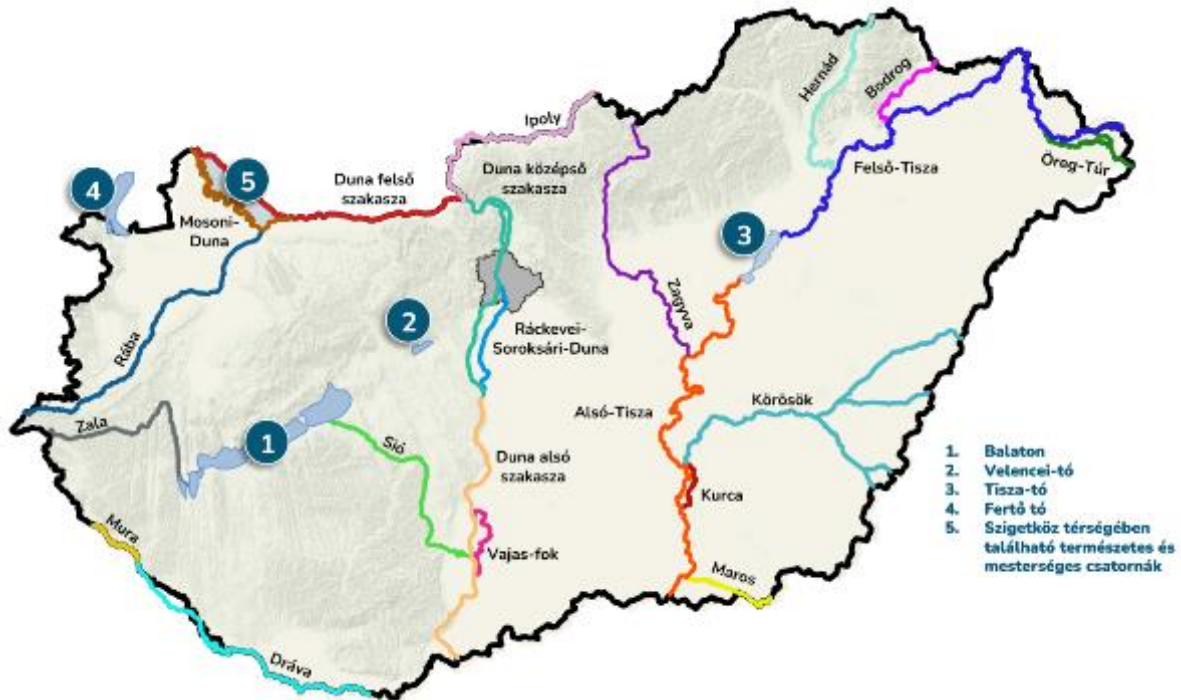
Az állami támogatást igénylő intézkedések megvalósítása előtt a megvalósítónak minden esetben fel kell vennie a kapcsolatot a Támogatásokat Vizsgáló Irodával.

Intézkedés megnevezése	Európai uniós források (operatív programok és közvetlen források)				Visegrad Fund	Hazai forrás szükséges
	TOP Plusz	IKOP Plusz	Vidékfejlesztési program	INTERREG		
Túraútvonalak fejlesztése	X			X		
Biztonságos, vízitúrázáshoz és az átjárhatóságához szükséges infrastruktúra fejlesztése				X		
Kishajós vitorlástúrázás infrastrukturális feltételeinek javítása	X			X		
Új vízfelületek bevonása	X			X		
Meglévő attrakciók becsatornázása a víziturizmusba, új attrakciók létrehozása	X			X		
Működő megállópontok és szolgáltatók egységes hálózatba szervezése	X					X
Víziturisztikai szolgáltatások fejlesztése, összekapcsolása más túratípusokkal	X			X		
Vízitúra-specifikus szálláshely és vendéglátás fejlesztés			X			X
Szolgáltatók képzése, szemléletformálása				X	X	X
Offline információ, kommunikáció és szemléletformálás	Kötelező tevékenység az eredmények kommunikációja. A TOP Plusz keretein belül lehetőség lesz az aktív és ökoturizmust népszerűsítő országos kommunikációs és szemléletformáló tevékenységek megvalósítására.					
Online marketing, információ és kommunikáció						
Vízijártasság az iskolai oktatásban – Matula program						X
Vízi Vándortábor program kibővítése						X
Népszerűsítő események, rendezvények					X	X
A vízi- és vitorlástúrázást érintő szabályozási környezet felülvizsgálata, alakítása						X
Térbeli és időbeli zónásítás, látogatómenedzsment						X
Vízirendészeti és vízimentési feltételek megteremtése						X
Túravezetők szakmai felkészítése						X
Vízijártassági és/vagy biztonságtechnikai képzés a túrázók számára					X	X
Szakmai egyeztetések, workshopok, konferenciák						X

AKCIÓTERÜLETEK

Az egyes vízfelületek komplex, hálózatos fejlesztése érdekében a vízturisztikai szempontból fontos vízfelületeket akcióterületekként határoztuk meg. Az egyes folyók saját marketinget, saját hálózatot kapva könnyebben értékesíthetők térségi szinten is, akár más aktív turisztikai tevékenységekkel egybekötve (pl. kerékpártúra). A fejlesztésre alkalmas vízitúra-útvonalak között kiemelt figyelmet kapnak azok a térségek, ahol a már megtörtént helyzetfelmérés alapján sürgős beavatkozásra van szükség, vagy a fejlesztéseket megalapozó társadalmi igény okán gyors és jól kommunikálható eredményt érhető el.

A 7. ábrán akcióterületenként jelöljük, hogy az elvégzendő fejlesztések nagyságrendileg mekkora forrást igényelnek, és az egyes folyók milyen prioritást élveznek. A prioritizálás elsősorban a fejlesztések relevanciáját jelzi, így az akcióterületek között nem csupán prioritást élvező területek jelennek meg, hanem majd minden vízitúrázásra alkalmas folyószakasz vagy állóvíz.

A becsült forrásigény tartalmazza a vízitúra-megállópontok és -pihenőhelyek kiépítését, felújítását, a szálláshelyfejlesztéseket és egyéb, vízturizmushoz kapcsolható soft beavatkozásokat is. Nem tartalmazza ugyanakkor azokat a műtárgyakat és egyéb infrastruktúrafejlesztéseket, melyek közvetlenül kapcsolódnak a vízturizmushoz. Ezek megvalósulása ugyan erősen hat a vízturizmusra, de nem kifejezetten az ágazat fejlesztési feladatai közé tartozik.

Akcióterület	Prioritás	Becsült forrásigény (millió Ft)
Mosoni-Duna	Magas	870
Szigetköz	Magas	600
Rába	Közepes	780
Zala	Alacsony	150
Mura-Kerka	Alacsony	350
Dráva	Magas	650
Balaton	Közepes	660
Sió	Alacsony	470
Vajas-fok	Közepes	600
Velencei-tó	Közepes	350
Duna felső szakasza Szobig	Magas	520
Duna felső szakasza Szobtól Budapestig	Magas	1 100
Duna középső szakasza: Dömsödtől Bajáig	Közepes	820
Ráckevei-Soroksári-Duna	Magas	1 200
Ipoly	Közepes	350
Hernád	Közepes	600
Bodrog	Alacsony	320
Öreg-Túr	Közepes	320
Tisza	Közepes	900
Zagyva	Alacsony	200
Tisza-tó	Magas	1 200
Kurca	Közepes	600
Maros	Magas	400
Körösök	Magas	800
Összesen		14 810

7. ábra Akcióterületek prioritásai és forrásszükségei

A CÉLRENDSZER ILLESZKEDÉSE MÁS DOKUMENTUMOKHOZ

Az ENSZ-ben 2015 szeptemberében elfogadott **(AGENDA 2030) Fenntartható Fejlődési Célok** között a víz kiemelt hangsúlyt kap 2030-ig. A 2000/60/EK Víz Keretirányelvvel összhangban ez magába foglalja többek között a vízminőség javítását, a vízhatékonyság növelését, az integrált vízgazdálkodás megvalósítását minden szinten, beleértve a határokon átívelő együttműködést is, a vízi ökoszisztémák védelmét, a nemzetközi együttműködés kibővítését, a helyi közösségek részvételének támogatása által. A Vízturisztikai Stratégia ezen célokhoz közvetett módon képes hozzájárulni, elsősorban a fenntartható turizmusfejlesztésen keresztül az ökoszisztémák védelméhez, valamint a lakosság környezettudatos nevelése által. Mindezek mellett a Stratégia hozzájárul a kevésbé fejlett vidéki térségek gazdasági fejlődéséhez, az esélyegyenlőséghez, az egészség és jóllét megőrzéséhez és megteremtéséhez (a szabadidős sport jótékony hatással van az egészségre), a minőségi oktatáshoz (vízbarátság és vízi jártasság elsajátítását célzó intézkedések), a gazdasági növekedéshez (turisztikai KKV-k) és a partnerséghez (partnerségi tervezés).

A Stratégia illeszkedik az európai uniós, a hazai területi, települési és turizmusfejlesztést meghatározó ágazati és szakpolitikai stratégiák rendszerébe. Legszorosabban a **NATS-hoz** kapcsolódik, mint az aktív turizmus ágazati stratégiája. Mindezt a NATS-ban megfogalmazott célokkal összehangolt célrendszer került kidolgozásra a Vízturisztikai Stratégiához. A két stratégia készítése egymással párhuzamosan folyt. A NATS-ban megfogalmazott vízturisztikai célokhoz és intézkedésekhez illeszkedve kerültek kifejtésre részletesebben jelen Stratégiában a fejlesztési irányok. Olyan fontos alapelvek, mint a fenntarthatóság vagy a térségi gondolkodás ebben a Stratégiában is vezérelvként szerepelnek.

A Stratégia a NATS-on keresztül kapcsolódik a **Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2.0** céljaihoz és intézkedéseihez, olyan fontos kapcsolódási pontokon, mint a térségi (vagy desztinációs) termék/termékcsoomag kialakítása (hálózatos vízturisztikai fejlesztési gondolkodás), a szakemberek elhivatottságának, képzettségének fejlesztése (túra-vezető-képzés) vagy a támogató szabályozási rendszerre való törekvés (vízi- és vitorlás-túravezetést érintő szabályozások felülvizsgálata). A fő irányt a célcsoportokra szabott, élményközpontú fejlesztés és marketing (online és offline) adja mindkét stratégiában. A fenntarthatóság, a partnerség, az együttműködés fontossága a szektor résztvevőivel, és a digitalizáció erősítése szintén mindkét stratégia célrendszerében fontos helyet foglal el. A vízturizmusra nem állnak rendelkezésre megfelelő adatok sem látogatószám, sem a szolgáltatások tekintetében. A Stratégia egyik célja, hogy mindez javuljon, és országosan is legyenek megbízható adatok a vízturizmusra vonatkozóan. Az adatalapú ágazatirányítás szintén kapcsolódási pontként jelenik meg a két dokumentumban.

Az **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)** céljainak megvalósulásához a Vízturisztikai Stratégiában megfogalmazott célok különböző mértékben járulnak hozzá. Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió által is hangsúlyozott fenntartható térszerkezetre való törekvést jól mutatja, hogy a Stratégia hálózatokban gondolkodik, a helyi értékekre alapozva, az azokra épülő gazdasági szervezetekkel törekszik a térbeli egyenlőtlenségek csökkentésére, a vidék elnéptelenedésének mérséklésére, a folyóinkban, tavainkban rejlő területi, turisztikai potenciál kiaknázására, mindezt a fenntarthatóságot szem előtt tartva, annak érdekében, hogy az ezekre a területekre vonatkozó stratégiáknak is megfeleljen, és a vízturizmus alapfeltételeit (természeti és vízi környezet) megőrizze. A hazai víztúrák közül számos nagyon értékes terület található kevésbé fejlett térségekben, például a Felső-Tisza, az Öreg-Túr, valamint a Körösök és a Dráva. Ezek a helyszíneken a víztúrázáshoz kapcsolódó szolgáltatásokból bevétel származhat, a programok szervezése, felszerelések szállítása munkahelyeket teremt és növeli a vendégéjszakák számát is. Ezek összeségében megélhetést biztosítanak a helyi lakosság számára, csökkentik az elvándorlást és hozzájárulnak a helyi identitás fejlődéséhez is.

A **Nemzeti Vízstratégia – Kvassay Jenő Terv** több célkitűzése is érinti vagy összefüggésben van a vízturizmussal. A Vízturisztikai Stratégia a vízstratégia céljaihoz több ponton kapcsolódik. A kockázatmegelőző ár- és belvízvédelem céljához a műtárgyakon keresztül, a vizek állapotának fokozatos javításával, a jó állapot/potenciál elérésének céljához a fenntarthatóságon keresztül, a társadalom és a víz viszonyának javítása céljához magán a vízturizmuson és annak kommunikációján keresztül, a tervezés és irányítás megújítása céljához pedig a szabályozáson keresztül.

A **Nemzeti Tájstratégia 2017–2026** főbb céljaival – a táji adottságokon alapuló felelős tájhasználat, a tájidentitás erősítésével – a térségi és tájegységi útvonalakban való gondolkodáson, illetve a fenntarthatóságon keresztül szintén fennáll a kapcsolat.

Az **Egészséges Magyarország 2021–2027 Egészségügyi Ágazati Stratégia** céljaihoz szintén teljes mértékben kapcsolódnak a Stratégia céljai. A Stratégia az aktívan eltöltött szabadidőn keresztül foglalkozik a társadalom egészségének megőrzésével, az aktív életmódra való neveléssel, így hozzájárul az Egészséges Magyarország Stratégia céljainak megvalósulásához is.

Az **5. Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-5)** az elmúlt években elért eredményekre és a meglévő, illetve várható új kihívásokra tekintettel határozza meg hazánk környezeti jövőképét és céljait, valamint az elérésükhöz szükséges feladatokat és eszközöket. Olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek végrehajtása elősegíti Magyarország környezeti állapotának javítását, biztosítja az egészséges környezet feltételeit, csökkenti a környezetet és az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatásokat a lakosság egészségi állapotának, jóllétének javítása érdekében, illetve az erőforrások takarékos és hatékony használatára ösztönöz. A Nemzeti Vízturisztikai Stratégia az NKP-5-ben és annak mellékletét képező **Nemzeti Természetvédelmi Alaptervben** megfogalmazott célokkal teljes mértékben egyetért és intézkedéseivel kapcsolódik azok eléréséhez.

A **2030-ig szóló Nemzeti Biodiverzitás Stratégia** olyan témákat helyez előtérbe, mint a védelemben részesülő területek hálózata, a természetes és természetközeli ökoszisztémákat károsító inváziós idegenhonos fajok visszaszorítása, illetve a fenntartható mezőgazdálkodás, erdőgazdálkodás, vad- és halgazdálkodás. Az aktív turizmus számára a természet maga az attrakció, ennél fogva kiemelt hangsúlyt kap a védett területek szabályos, fenntartható keretek közötti látogathatóságának biztosítása jogszabályi és neveléstechnikai eszközökkel. A vízturizmus fejlesztését célzó intézkedések arra töreksznek, hogy minél közelebb hozzák a lakossághoz a természetet úgy, hogy az emberi behatás a lehető legalacsonyabb szinten jelenjen meg. A természet és az ember konfliktusmentes egymás mellett élése kulcsfontosságú a Stratégia szempontjából.

Az Európai Unió tagállamaiban a **Víz Keretirányelv** hivatott biztosítani a vízzel kapcsolatos szabályozások. Alapgondolata, hogy a víz nem szokásos kereskedelmi termék, hanem örökség, amit ennek megfelelően szükséges óvni, és a vízkészletekkel való gazdálkodásnak biztosítani kell azok hosszútávú megőrzését. A Víz Keretirányelv határozza meg a hazai vizekkel kapcsolatban lévő élőhelyek védelmét, állapotuk javítását. A Nemzeti Vízturisztikai Stratégia intézkedései, fejlesztései igazodnak a Víz Keretirányelv elvárásaihoz, a vízturizmust csak környezetileg fenntartható formában ösztönzik.

A Stratégia illeszkedik a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló 1985. évi 21. törvényerejű rendelethez, azon keresztül az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete Általános Konferenciájának ülészakán Párizsban, 1972. november 16-án elfogadott egyezményhez. A vízturizmus egyik célja, hogy bemutassa a kulturális és természeti örökséget, mindezt fenntartható módon.

A MEGVALÓSÍTÁSBAN RÉSZT VEVŐ SZERVEZETEK

A megvalósításban részt vevő szervezetek

A Stratégia megvalósításáért felelős szervezetek az **Aktív Magyarországért Felelős Államtitkárság** és az **AÖFK**. A két állami szerv koordinálja az érintettek munkáját, összekapcsolja a párhuzamosan működő szabályozó és végrehajtó testületeket, holisztikus szemlélettel egyeztetve a tevékenységeket és a fejlesztési irányokat.

Az **MTÜ** a Stratégia megvalósítását elsősorban a vízturizmus kommunikációs kampányokba illesztésével, illetve a kiemelt turisztikai térségekben a szolgáltatók (hotelek és túraszervezők) keresztpromócióinak ösztönzésével segítheti. A vízparti szálláshelyek fejlesztésében szintén együttműködő partnerei lehetnek a Stratégia megvalósításának.

Az **MKKSZ**, az **MVSZ**, az **MSSZ**, a **MESZ** és a **MAVITUSZ** a Stratégia megvalósítása során megjelenhet, mint beruházó, üzemeltető és szolgáltató egyaránt. A szervezetnél rendelkezésre álló háttértudás segíti a fejlesztések életszerű kivitelezését, a jó példák elterjedését. Részt vesznek a kommunikációban is mint saját felületeket üzemeltető partner. Ennek elmélyítésére együttműködési megállapodások megkötése is szükséges.

A különböző **szolgáltatók** (megállóhely-üzemeltetők, bérlőpontok, túravezetők stb.), főként, mint üzemeltetők jelenhetnek meg. Az üzemeltetést azért célszerű ezeknek a szervezeteknek végezni, mert az infrastruktúra és eszközállomány állapotfenntartásához közvetlen anyagi érdekük fűződik.

A fejlesztések tervezése, kivitelezése és a rendszer működtetése során az érintett **hatóságok** (többek között a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi és vízügyi hatóság) és **szervezetek** bevonása is fontos a környezeti fenntarthatóság biztosítása és a jó környezeti, természeti állapot megőrzése, fenntartása érdekében.

Az **OVF** és a területi vízügyi igazgatóságok közjóléti feladatai között szerepelnek a víztúrázás során érintett műtárgyakon történő áthaladás és a víztúrázás feltételeinek – költségvetési lehetőségekhez mérten történő – javítása.

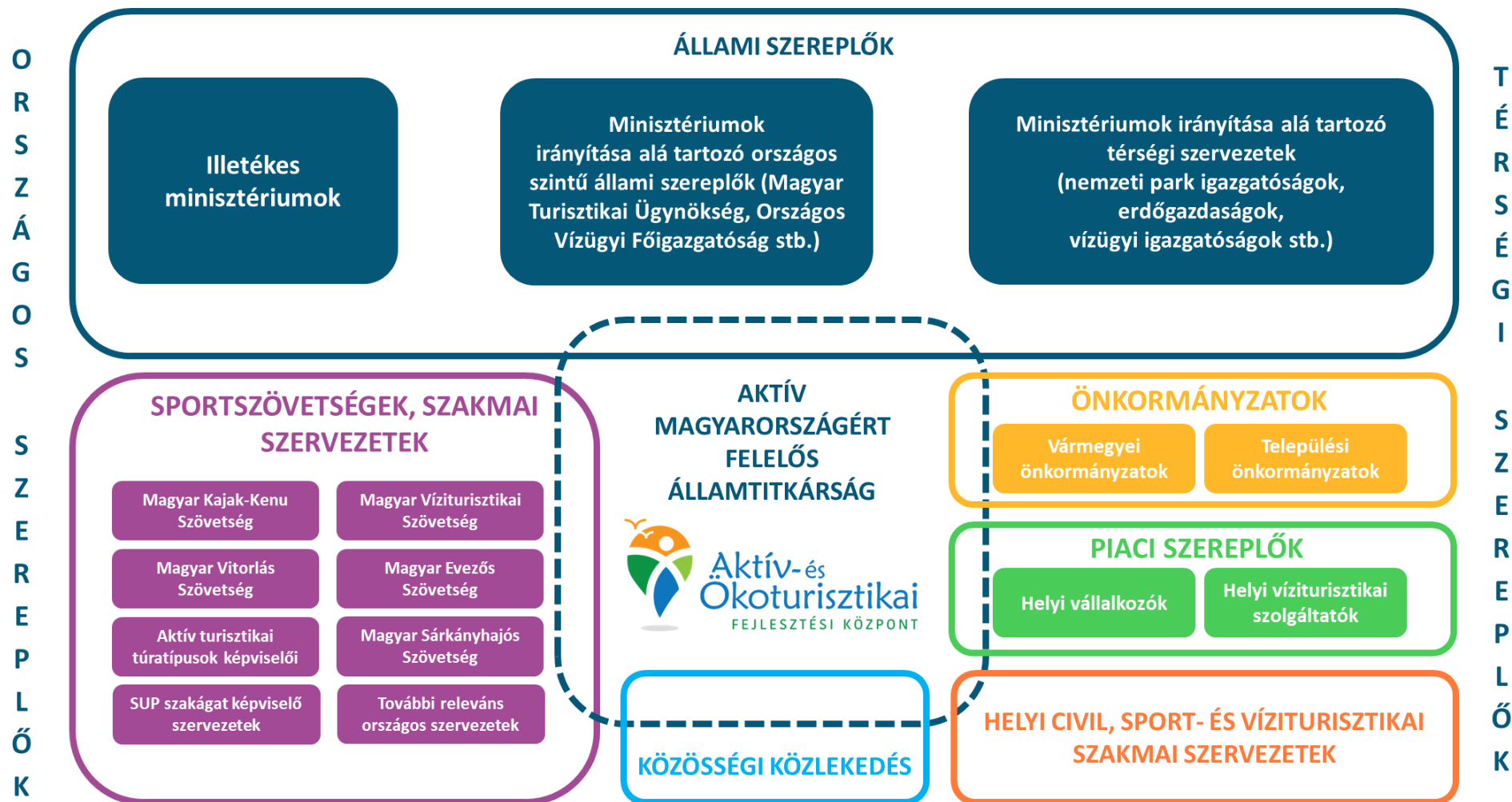
A **nemzeti park igazgatóságok** szintén fontos szereplők. A közösségi jelentőségű (ún. Natura2000) védett természeti területekre belépő víztúrázók száma már most is szabályozott. Ezt látogatónövekedéstől függően ki kell terjeszteni más értékes területek látogatómenedzsmentjére. A fejlesztések során szakmai segítséget nyújtanak, közreműködnek az engedélyezési eljárásokban, szerepet vállalnak a vízi élővilág bemutatásában. A nemzeti park igazgatóságnak emellett több szerepe is lehet például a tiltott és korlátozottan látogatható területek kijelölése, területek terhelhetőségének megállapítása, az engedélyeztetések során véleményező, mint természetvédelmi kezelő, de lehet túráztató, illetve kizárólagos túráztató is.

Az **önkormányzatok** beruházóként, üzemeltetőként is megjelenhetnek a víztúra-útvonalak mentén. Általánosságban elmondható, hogy az önkormányzatok számára – számos egyéb feladatuk miatt – problémát jelentenek az üzemeltetési feladatok (pl. víztúraeszközök karbantartása). Ez hosszú távon a fejlesztések során épített vagy beszerzett eszközök állagromlásához, kihasználatlansághoz vezethet. Elterjedt jó megoldás, hogy az üzemeltetési feladatokat pályázati úton kiválasztott piaci szereplők végzik. A beruházások gyakran önkormányzati tulajdonú területeken valósulnak meg, így bevonásuk ilyen esetekben elengedhetetlen.

A vízreszálló helyek, sólyapályák, stégek, úszóművek tekintetében, amelyek a horgászok csónakjai, kenujai számára is szabadon használhatóak, a **MOHOSZ** és **tagszervezetei** is támogatólag működnek közre. Az érintett folyóvizek legnagyobb problémája horgászturisztikai szempontból is, hogy nem rendelkeznek olyan vízreszálló helyekkel, sólyapályákkal, amelyeken a horgászturisták könnyen letehetik csónakjukat. Jelenleg, a nehézkes engedélyezési eljárás és a jelentős költségek miatt a horgászszervezetek kevés vízreszálló helyet, sólyapályát tudnak létrehozni saját forrásból. A területileg

illetékes MOHOSZ tagszervezetekkel összehangolt tervezéssel a vízreszálló helyek, sólyapályák, stégek, úszóművek területi meghatározása tekintetében jelentős fejlődés érhető el mindkét turisztikai ág számára. A közös fejlesztések egyben közelebb hozzák egymáshoz a vízitúrázókat és a horgásztársadalmat is.

A vízi személyszállítást végző szereplők szintén hozzájárulhatnak a Stratégia megvalósulásához, amennyiben a kikötőkben, a szükséges jármű-vízrehelyezési pontokon (sólyákon) a különböző eszközökkel vízitúrázók, illetve vitorlázók igényeit is figyelembe véve hajtják végre fejlesztéseiket. Mindezt edukációval, információs táblákkal összekötve, a két vízhasználócsoporthoz közti konfliktusok elkerülése érdekében.

8. ábra Szervezeti ábra

A MEGVALÓSULÁS NYOMON KÖVETÉSE

A monitoring célja, alapelvei, nehézségei

A Stratégia megvalósításakor a végbemenő fejlesztések hatását folyamatosan nyomon kell követni, annak érdekében, hogy a Stratégiában megfogalmazott célkitűzéseket elérjük. Ehhez 2 évente szükséges helyzetelemzést készíteni a megvalósítás előrehaladásáról.

Az elmúlt időszakból kisebb területre jellemző, gyakran pontatlan adatok állnak rendelkezésre. A megfelelő következtetések levonását az is nehezíti, hogy a különböző folyószakaszoknál más és más módszertant alapján gyűjtik az adatokat, így azok nem összevethetők. Az adatgyűjtés időtartama gyakran egy-egy projekt idejére korlátozódik. Az érintett szereplők között az információ és adatok cseréje fejlesztendő. Ezekből az okokból fakadóan hiányoznak az idősoros, folyamatos adatok, amelyek segítenek a tendenciák megfigyelésében. Teljes körű kutatások ritkán készülnek, és nem kapnak elegendő figyelmet. A mérések lefedettsége nem országos szintű, nem terjed ki minden potenciális vízfelületre, emiatt a területi egyenlőtlenségek sem vizsgálhatóak. A következtetéseket egy-egy aktuális kutatás alapján tudjuk csak levonni.

A Stratégia fontos célja ezen a téren a jelentős javulás elérése. A kvantitatív mérésekhez megfelelő technológia és eszközök hiányában kevés lehetőség van. A legjobb adatokat a reprezentatív kutatások adhatják, melyek viszont költségesek.

A Vízturisztikai Stratégia a NATS monitoringrendszeréhez és annak elveihez szorosan kapcsolódik. A monitoring feladata a célzott beavatkozások hatásának nyomon követése, a források hatékony felhasználásának ellenőrzése, a túratípus versenyképességének növeléséhez szükséges információ biztosítása, a vízturizmusra ható külső és belső hatások figyelemmel kísérése, és a meglévő javak leltára. Ennek érdekében olyan monitoringrendszert szükséges felállítani, amely:

- Nyomon követi az aktív turizmus szolgáltatásainak és meglévő infrastruktúraelemeinek mennyiségi és minőségi jellemzőit, kihasználtságát. Mindezt folyamatosan frissülő térinformatikai eszközökkel is elérhetővé teszi.
- Egységes módszertan segítségével rendszeresen megvizsgálja a Stratégia céljainak és intézkedéseinek megvalósulását, annak folyamatát, a források felhasználásának hatékonyságát a kapcsolódó indikátorok segítségével.
- Követi az aktív turizmus változó piaci trendjeit, a hasonló adottságú országok aktív turisztikai adatait, fejlesztéseit, piackutatásokkal és a rendelkezésre álló kvantitatív adatok elemzésével.
- Az aktív turizmus belső szereplőinek igényeit is képes nyomon követni.

A monitoring megfelelő eredményeihez több területegységben szükséges a méréseket végezni. Mivel a Stratégia akcióterületeket is kijelöl, az országos mellett ezeken az akcióterületeken mérhető eredmények begyűjtésére is hangsúlyt kell fektetni. A NATS által megfogalmazott monitoring-kézikönyv gondolata a vízturizmusra is kiterjesztendő, mely a monitoring módszertanát egységes keretek közé tereli, segítve ezzel a monitoring feladatokat végző térségi és országos szereplők munkáját. A módszertant úgy kell kialakítani, hogy idősorosan a hasonló adottságú akcióterületek és projektek összevethetőek legyenek. A források hatékony felhasználásának és a megfelelő gazdálkodásnak a nyomon követése kötelező jelleggel meg kell, hogy jelenjen minden esetben.

A vízturizmus folyamatainak nyomon követése komplex feladat, mivel maga az útvonal a víz, ahol a látogatóforgalom mérése (főként a kisebb folyókon) nehéz feladat. Kvantitatív mérést éppen ezért a big data és a közösségi média nyújtotta lehetőségek mellett – pontszerűen - automata mérőállomásokkal, vagy eseti kézi számlálással lehet elvégezni. A mérőműszerek telepítése és fenntartása költségekkel jár, ezért számuk, sűrűségük és helyük kulcsfontosságú a megfelelő eredmények eléréséhez. Javasolt minden új mérhető fejlesztés (pl. megállópontok) esetében kötelezővé tenni ilyen berendezések

felszerelését, mivel így hosszú távon biztosítható az adatszolgáltatás. Szintén javasolt, hogy projekttől függetlenül kötelező legyen az adatokat egy, az országos koordinátor által üzemeltetett, nyílt platformon közzétenni. Ezáltal garantálható a hozzáférhetőség, így például a szektort érintő külső kutatások (pl. egyetemi szakdolgozók) számára is könnyen elérhetővé válnak az adatok. A kutatások hozzájárulnak az aktív turizmussal kapcsolatos értékteremtéshez. Emellett az adatok publikálása hatékony promóciós eszköz is lehet.

A kvantitatív adatok önmagukban nem képesek kielégíteni a felmerülő monitoring igényeket, ezért szükség van kvalitatív felmérésekre is. A lakosság motivációja, igényei és költési hajlandósága, a kínálattal való elégedettség, valamint a hazai és nemzetközi piaci folyamatok nyomon követése érdekében ajánlott egy 2 évente ismétlődő, országos, reprezentatív kutatás elvégzése. Mindezt a víziturizmusra és a potenciális célcsoportokra kiterjedően, térségi szintű kutatásokkal kiegészítve. A szolgáltatók és a víziturizmus fejlesztésében részt vevő szereplők igényeinek és tapasztalatainak felmérésére hasonló időközönként van szükség, különös tekintettel az együttműködések számára és minőségére, a közös csomagajánlatok kidolgozásának lehetőségére.

Egy aktív turisztikai kerekasztal létrehozásával mindez biztosítható, mint ahogy annak a lehetősége is, hogy a szektor szereplői felvegyék egymással és az AÖFK-val a kapcsolatot, megosszák egymással tudásukat és a jó gyakorlatokat. A fejlesztések tervezésének és kivitelezésének visszacsatolásához szükség van célirányos workshopokra is az adott fejlesztésben, tervezésben érintett partnerekkel, akár egy-egy térségre koncentrálva. Ezek a workshopok sok esetben több olyan, térségi szereplők által gyűjtött adatot is a felszínre hozhatnak, amelyek a Stratégia megvalósulásának indikátorai mellett plusz információt biztosítanak a fejlesztések állapotáról, megtérüléséről.

A kötelező adatszolgáltatás mellett a szereplőket ösztönözni kell az önkéntes adatszolgáltatásra, mivel ez hozzájárul a szektor fejlődéséhez. Az aktív turizmus mérhetőségének fejlesztése az AÖFK fontos törekvése, annak érdekében, hogy megbízható adatok álljanak rendelkezésre a hazai aktív turizmusról. Ez komoly feladat, hiszen a KSH nem gyűjt specifikus adatot az aktív turizmusról. A módszertan kialakítása során figyelembe kell venni a nemzetközi gyakorlatot, illetve az Európai Unióban alkalmazott módszereket is, a nemzetközi összehasonlíthatóság érdekében.

A Víziturisztikai Stratégia monitoring feladatainak ellátásáért az AÖFK felelős, szorosan együttműködve az ágazat többi szereplőjével. A projektgazdák felelőssége, hogy a megvalósuló projektek monitoring feladatait ellássák és továbbítsák az innen származó adatokat az AÖFK részére.

Indikátorok

Az átfogó cél megfogalmazása szerint 2035-re 15%-kal növekednie kell a vízitúrázók számának a 2022-es bázisértékhez képest. Ezen cél eléréséhez folyamatosan monitoringozni kell a potenciális vízitúrázók számát, így a **legfontosabb indikátor a vízitúrázók száma**.

Az egyes stratégiai célokhoz kijelölt indikátorokat a következő táblázat foglalja össze.

Stratégiai cél	Indikátor	Mértékegység	Forrás
Magas minőségű biztonságos infrastruktúra	Rendelkezésre álló megállóhelyek száma	db	Helyszíni bejárás/adatbekérés az üzemeltetőtől
	Megállók közötti átlagos távolság az egyes frekvenciált folyószakaszokon	km	Helyszíni mérés
	Új, biztonságosan evezhető folyószakaszok hossza	km	Helyszíni mérés
Komplex szolgáltatások és attrakciók	Lebonyolított túrák átlagos hossza	nap és km	Kvalitatív reprezentatív kutatás
	Túrátípus váltásra alkalmas megállópontok száma	db	Adatbekérés a szolgáltatóktól, helyszíni bejárás

	Eszközbérlő helyek száma	db	Önkormányzati és szolgáltatói adatbekérés
	Felhasználói elégedettség	%	Kvalitatív reprezentatív kutatás
Széleskörű elérés	Felhasználói elégedettség	%	Kvalitatív reprezentatív kutatás
	Elért emberek száma	fő	Kommunikációs kampányadatok, nézettségi adatok
	Kommunikációs kampányok száma	db	Kommunikációs tevékenységet végző szervezetektől adatbekérés
	Újonnan belépő vízitúrázók száma	fő	Kvalitatív reprezentatív kutatás
Kedvező szabályozási és szervezeti környezet	Vízturizmussal összefüggő balesetek, szabálysértések száma	db	KSH, illetve Rendőrség
	Turisták pozitív visszajelzéseinek aránya	%	Kvalitatív reprezentatív kutatás

A teljes körű nyomon követés érdekében az intézkedések mérésére is külön hangsúlyt fektettünk, ezért kijelöltünk mind output-, mind eredményindikátorokat, melyet a következő táblázat foglal össze.

Intézkedés neve	Output	Eredmény
Túraútvonalak fejlesztése	Újonnan létrejött/felújított megállópontok száma (db) Létrejött, több túratípus által is használható megállópontok száma (db)	Túrázható, megfelelő sűrűségben megállópontokkal ellátott folyószakaszok hossza (km) Vízparti túratípusváltás lehetőségeinek összesített száma (db)
Biztonságos, víztúrázáshoz és a folyók átjárhatóságához szükséges infrastruktúra fejlesztése	Kiépített műtárgyak száma (db) Kiépített biztonságos vízrehelyezési pontok száma (db) Táblázott szakaszok hossza (km)	Az elmúlt egy évben víztúrán résztvevők aránya a felnőtt lakosságból (%) Víziturisztikával összefüggő balesetek száma (db)
Kishajós vitorlázás infrastrukturális feltételeinek javítása	Újonnan létrejött/felújított megállópontok száma (db) Kiépített biztonságos közforgalmi sólyaszerkezetek száma (db)	Hajóbérlések száma (db) Vitorlásturizmusban az elmúlt egy évben résztvevők aránya a felnőtt lakosságból (%)
Új vízfelületek bevonása	A vízturizmusba újonnan bevont tavak száma (db) Újonnan kialakított, biztonságos, megfelelő infrastruktúrával rendelkező vízfolyások hossza (km)	Túrázók száma az adott vízfelületen (fő) Hajóbérlések száma (db) Az adott vízfelület melletti mérhető attrakciók, szolgáltatások látogatottsági adatai (fő)
Meglévő attrakciók besatornázása a vízturizmusba, új attrakciók létrehozása	Kihelyezett, attrakciókhoz irányító útjelző táblák száma (db) Attrakciók szomszédságába telepített megállópontok száma (db)	Új attrakciók látogatószáma (fő) Az elmúlt egy évben víztúrán résztvevők aránya a felnőtt lakosságból (%)
Működő megállópontok és szolgáltatók egységes hálózatba szervezése	Egyégesen, biztonságosan és kiszámíthatóan rendelkezésre álló vízturisztikai hálózatok száma (db)	Az elmúlt egy évben víztúrán résztvevők aránya a felnőtt lakosságból (%)
Vízturisztikai szolgáltatások fejlesztése, összekapcsolása más túratípusokkal	Beszerezett eszközök száma térségenként (db)	Az elmúlt egy évben víztúrán résztvevők aránya a felnőtt lakosságból (%)
Víztúra-specifikus szálláshely és vendéglátás fejlesztés	Létrejött szálláshelyek száma (db) Létrejött szálláshelyek férőhelyeinek száma (db) Felújított kempingek, ifjúsági szállások száma (db)	Szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (db)
Szolgáltatók képzése, szemléletformálása	Képzési anyag, amely a szolgáltatók rendelkezésére áll (igen/nem) Konferenciák száma (db)	Képzéseken résztvevők száma (fő) A témában szervezett konferenciákon résztvevők száma (fő)
Offline információ, kommunikáció és szemléletformálás	Létrejött egységes arculati kézikönyv (igen/nem) Kihelyezett táblák száma (db) Kiadott ingyenes kiadványok száma (db) Elkészített televíziós riportfilmek (db) Rádió- és TV-megjelenések száma (db)	Megvásárolt kiadványok, térképek (db) Víztúra-megállóhelyeken elérhető ingyenes kiadványok, térképek (db)
Online marketing, információ és kommunikáció	Online tartalmak száma a videómegosztó platformokon, közösségi médiában (db) Online megjelenő, vízturisztikai témában íródott cikkek száma (db)	Közösségimédia-tartalmak és weboldalak elérési adatai (fő)

Intézkedés neve	Output	Eredmény
Vízijártasság az iskolai oktatásban – Matula program	A vízijártasság Nemzeti alaptantervbe való beépüléséhez a kapcsolódó tananyagok kidolgozásra kerülnek (igen/nem)	Résztevő diákok száma (fő)
Vízi Vándortábor program kibővítése	Újonnan bevont szakaszok száma (db) Táborok kapacitása (fő) Vízi osztálykirándulások száma (db/év)	Résztevő gyermekek száma (fő)
Népszerűsítő események, rendezvények	Túramozgalmak, jelvénytulajdonos túrák száma (db) Instant túrák száma (db)	Jelvénytulajdonos túrákat teljesítőik száma (fő) Instant túrák QR-kódjainak beolvasásainak száma (db)
A vízi- és vitorlástúrázást érintő szabályozási környezet felülvizsgálata, alakítása	A vízitúra-útvonalakat érintő területeken a bevezethető területek lehatárolása megtörténik (igen/nem) Szükséges szabályozások létrejönnek (igen/nem)	Vízitúrázással kapcsolatos büntetések és balesetek száma (db)
Térbeli és időbeli zónásítás, látogatómenedzsment	Szükséges jogszabálymódosítások megtörténnek (igen/nem) Térben és időben kijelölt zónák száma (db)	Vízitúrázással kapcsolatos büntetések és balesetek száma (db)
Vízirendészeti és vízimentési feltételek megteremtése	Beszerezett eszközök száma (db) Vízimentőbázisok száma (db) Tudásanyag, oktatási anyag létrejön (igen/nem)	Megfelelő mentési kapacitással rendelkező vízfelületek, szakaszok száma (km) Oktatásokon résztvevők száma (fő) Képesítéssel rendelkező vízimentők száma (fő)
Túravezetők szakmai felkészítése	Akkreditált képzési anyag online és offline formában is rendelkezésre áll (igen/nem)	Képzéseken résztvevők száma (fő) Képzéseken jogosultságot szerzők száma (fő)
Vízijártassági és/vagy biztonságtechnikai képzés a túrázók számára	Egységes képzési anyag létrejön (igen/nem)	Képzésen résztvevők száma (db) Vízi balesetek száma (db)

ÁBRAJEGYZÉK

1. Ábra Vízitúrázás szempontjából fontos folyóink.....	3
2. Ábra A Magyar Vitorlás Szövetség által üzemeltetett Vitorlász itthon brand felülete	13
3. Ábra Az MKKSZ víziturisztikai online portfóliójának tervezett felépítései	14
4. Ábra Víziturisztikai szempontból potenciálisan fejleszthető folyóink értékelése	19
5. Ábra Célrendszer	23
6. ábra Intézkedések költségösszesítő táblája	46
7. ábra Akcióterületek prioritásai és forrásszükségei	49
8. ábra Szervezeti ábra	54

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

Rövidítés	Jelentés
AÖFK	Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ Nonprofit Kft.
COVID-19	A 2019- ben kirobbant koronavírus-járványt okozó vírus elnevezése
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
EU	Európai Unió
EUROVELO	Nemzetközi kerékpáros túraútvonal
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
KEHOP	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
KKV	Kis- és középvállalkozások
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
MAKETUSZ	Magyar Kerékpáros Turisztikai Szövetség
MAVITUSZ	Magyar Vízitúra Szövetség
MESZ	Magyar Evezős Szövetség
MKKSZ	Magyar Kajak-Kenu Szövetség
MLTKSZ	Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Szövetség
MSSZ	Magyar Sárkányhajó Szövetség
MTSZ	Magyar Természetjáró Szövetség
MTÜ	Magyar Turisztikai Ügynökség
MVSZ	Magyar Vitorlás Szövetség
OVF	Országos Vízügyi Főigazgatóság
SUP	Standup paddleboard - Állva evezés egy szörfdeszkához hasonló, úszó deszkán
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program
VP	Vidékfejlesztési Program

1. MELLÉKLET

Megállóhelyek feltételrendszere, kapcsolódó szolgáltatások

A hazai vízitúrázás infrastruktúrájának alapjait a vízpartokon található pihenő-, táborozó- és megállóhelyek rendszere jelenti. Ezek a helyszínek alkalmasak arra, hogy a túrázók vízre szálljanak, túra közben kikössenek pihenés, strandolás vagy városnézés céljából, majd a túra közben vagy végén igénybe vehessék a mosdó, öltöző, hajótároló, esetlegesen szállás lehetőségét.

A megállóhelyek egyben VíziKék ellenőrzőpontok is. A Magyar Kajak-Kenu Szövetség által fejlesztett VíziKék applikáció a vízitúrázás népszerűsítését segíti, az applikáció segítségével előre rögzített túrákat járhatunk végig. A program segíti a tájékozódást, a megállóhelyek közti navigálást, ezáltal élményszerűvé, a fiatal generációk számára vonzóbbá teszi a vízitúrázást. A VíziKék applikáció online kínálja a jelvénytérítő gyalogtúrák élményét, és arra ösztönöz, hogy végigjárjuk Magyarország összes, túrázásra alkalmas vizét, mindezt játékos elemekkel, kihívásokkal kiegészítve. Az applikáció ellenőrzőpontok mobiltelefonon történő érintésével igazolja a bejárt útvonal teljesítését. A VíziKék program arculati elemeivel ellátott, jól felismerhető vízitúra kezdő- vagy célpontjain, illetve vízitúra-megállóhelyeken információs táblákon ismertetni lehet a VíziKék applikáció működését, egy QR-kód beolvasásával pedig letölthető az applikáció, majd regisztráció után indulhat a vízitúra.

A megállóhelyeken biztonságos vízreszállási lehetőséget kell nyújtani a túrázók számára, sólya, lépcsős partkialakítás vagy úszómű telepítésével. A kikötési lehetőséget úgy kell kialakítani, hogy viharjelzés esetén, veszélyes időjárási körülmények között, vagy baleseti szituációban is könnyen megközelíthető legyen, a vízfelületen tartózkodók pedig tisztában legyenek a pontos helyével. Emellett a szervezett programok lebonyolítását segítő fontos, hogy a megállóhelyek gépjárművel és hajószállító vontával megközelíthetők legyenek, valamint elegendő helyet biztosítsanak a vízitúraeszközök pakolásához.

Fontos, hogy az épületek természetbe illeszkedő alapanyagokból készüljenek, üzemeltetésük a lehető legkevesebb károsanyag-kibocsátással járjon, a mosdóban használt szappanok, tusfürdők biológiailag lebomlók legyenek.

5 legfontosabb hiba a víziturisztikai fejlesztések során:

- a turisztikai igényfelmérés elmaradása
- a helyszín tervezésekor a vízi közlekedés szabályainak figyelmen kívül hagyása (műtárgy vagy üzemi terület közelsége, egyéb vízrendészeti szabályok) vagy a helyszín tervezésekor a vízügyi engedélyezési eljárások előzetes ismeretének hiánya
- a projekt tervezésekor a használatból eredő további fejlesztési igények figyelmen kívül hagyása (mosdó hiánya, parkolási kapacitás fel nem mérése)
- az üzemeltetéshez szükséges munkaerő vagy szakértelem hiánya
- az üzemeltetéshez szükséges ráfordítások, rezszi és marketing, valamint bérköltségek alulbecslése, üzleti terv hiánya

Javaslat a Lapátos minősítési rendszer kritériumainak felülvizsgálására

Megállóhely kategória	Megállóhely szolgáltatási színvonala
<p>1. lapátos kategória: vízreszálló hely</p>	<ul style="list-style-type: none"> • túrázók és az eszközök partra szállásának vagy vízre tételének lehetősége – sólya, lépcsős partkialakítás vagy úszómű • a megálló lehetőség szerint járművel, hajószállító vontával megközelíthető
<p>2. lapátos kategória: Vízitúra-pihenőhely</p>	<ul style="list-style-type: none"> • túrázók és az eszközök partra szállásának vagy vízre tételének lehetősége – sólya, lépcsős partkialakítás vagy úszómű • a megálló lehetőség szerint járművel, hajószállító vontával megközelíthető • fedett pihenőhely, pad • magyar és idegen nyelvű információs tábla a környék látnivalóiról • a vízről is jól látható, a megállóhely nevét feltüntető tábla a parton • a megállóhely egyben VíziKék ellenőrzőpont is • a megálló segélyhívás esetén szárazföldről mentővel megközelíthető
<p>3. lapátos kategória: Vízitúra-sátorozó-hely</p>	<ul style="list-style-type: none"> • túrázók és az eszközök partra szállásának vagy vízre tételének lehetősége – sólya, lépcsős partkialakítás vagy úszómű • a megálló lehetőség szerint járművel, hajószállító vontával megközelíthető • fedett pihenőhely, pad • fedett, zárható hajótároló • magyar és idegen nyelvű információs tábla a környék látnivalóiról • a vízről is jól látható, a megállóhely nevét feltüntető tábla a parton • a megállóhely egyben VíziKék ellenőrzőpont is • a megálló segélyhívás esetén szárazföldről mentővel megközelíthető • kiépített sátorozóhely • kiépített mobilszsaniter • állandó vagy szezonális sátorozási lehetőség elérhető, adott esetben üzemeltetője van, melyhez kontakt és elérhetőség rendelhető, vele a túrázók személyes kapcsolatba léphetnek
<p>4. lapátos kategória: Vízitúrapont</p>	<ul style="list-style-type: none"> • túrázók és az eszközök partra szállásának vagy vízre tételének lehetősége – sólya, lépcsős partkialakítás vagy úszómű • a megálló lehetőség szerint járművel, hajószállító vontával megközelíthető • fedett pihenőhely, pad • fedett, zárható hajótároló • magyar és idegen nyelvű információs tábla a környék látnivalóiról • a vízről is jól látható, a megállóhely nevét feltüntető tábla a parton • a megállóhely egyben VíziKék ellenőrzőpont is • a megálló segélyhívás esetén szárazföldről mentővel megközelíthető • kiépített sátorozóhely • kiépített és közműcsatlakozással rendelkező illemhely • állandó vagy szezonális szolgáltatás elérhető, minden esetben üzemeltetője van, melyhez kontakt és elérhetőség rendelhető, vele a túrázók személyes kapcsolatba léphetnek • a megállóhelyen kényelmi és túrához kapcsolódó szolgáltatások igénybe vehetők, mint <ul style="list-style-type: none"> - felszerelésbérlés, túraszervezés, túratípus-váltási lehetőség • zuhanyzó • WC • hulladékgyűjtő • fedett, zárható hajótároló • tűzrakóhely

Megállóhely kategória	Megállóhely szolgáltatási színvonala
	<ul style="list-style-type: none"> • csomagmegőrző • kiépített vezeték nélküli internet elérhetősége • az üzemeltető elérhetőségei fel vannak tüntetve, vele a kapcsolat felvehető, de nem tartózkodik a helyszínen 0-24 órában
<p>5. lapátos kategória: Vízitúra-központ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • túrázók és az eszközök partra szállásának vagy vízre tételének lehetősége – sólya, lépcsős partkialakítás vagy úszómű • a megálló lehetőség szerint járművel, hajószállító vontával megközelíthető • fedett pihenőhely, pad • fedett, zárható hajótároló • magyar és idegen nyelvű információs tábla a környék látnivalóiról • a vízről is jól látható, a megállóhely nevét feltüntető tábla a parton • a megállóhely egyben VíziKék ellenőrzőpont is • a megálló segélyhívás esetén szárazföldről mentővel megközelíthető • kiépített sátorozóhely • kiépített és közműcsatlakozással rendelkező illemhely • állandó szolgáltatás elérhető, minden esetben üzemeltetője van, melyhez kontakt és elérhetőség rendelhető, vele a túrázók személyes kapcsolatba léphetnek, információt kérhetnek • a megállóhelyen kényelmi és túrához kapcsolódó szolgáltatások igénybe vehetők, mint <ul style="list-style-type: none"> - felszerelésbérlés, túraszervezés, túratípus-váltási lehetőség • zuhanyzó • WC • hulladékgyűjtő • fedett, zárható hajótároló • tűzrakóhely • csomagmegőrző • kiépített vezeték nélküli internet elérhetősége • az üzemeltető elérhetőségei fel vannak tüntetve, vele a kapcsolat felvehető, és a helyszínen tartózkodik 0-24 órában • szállás – épületben a közelben • közösségi konyha • közösségi tér • folyamatos személyzet • orvosi ellátás a közelben • étel-miszer-utánpótlási lehetőség • csomagszállítási szolgáltatás • hajószállítási szolgáltatás • tömegközlekedéshez kapcsolódó vagy kiindulóponton hagyott gépjárműhöz való visszashállítást biztosító transzfert szolgáltatás • túratípus-váltási lehetőség (pl. kerékpár bérlés)

Vízitúra-megállóhelyek kialakításával kapcsolatos műszaki ajánlások képekkel

Információs tábla

Megállóhelytábla:

Úszómű:

Hajótároló:

Mosdó, öltöző(konténer):

Vízitúraközpont:

